Ժ. ՏԱՐԻ 2751 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ԱՐԵԳ 4385 5 ԱՊՐԻԼ 1893 30 ՌԱՄԱԶԱՆ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	կանխիկ արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ձեւով	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միջոցնակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5/17 ԱՊՐԻԼ 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԵՐՊԻԱ.— Արմատականք և Ազատականք դեռ չէին համաձայնած, ինչպէս կը գրէինք անցեալ օր։ (Արմատականք նախորդ վարչութեան կուսակիցներն են, Պ. Պ. Փաշիչի և Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպան Սավա Գրուիչի կուսակիցներն։ Ազատականք խնամակալ Պ. Ռիսթիչի կուսակիցներն են։) Այս երկու գլխաւոր կուսակցութիւններէն զատ կար յառաջդիմական կուսակցութիւնը՝ Միլան Թագաւորին օրով ընդ երկար պաշտօնավարող Պ. Կարաշանինի կուսակցութիւնն, որ Միլանի հրաժարումէն ի վեր ոչնչութեան դատապարտուած էր։ Պ. Ռիսթիչ իւրով խնամակալական իշխանութեամբ արձակելով Պ. Փաշիչի նախարարութիւնն, ըսած էր որ «Ընտրութիւններ կատարել պիտի տամ. եթէ երկիրը ձեզ իրաւունք տայ, նորէն ձեզ կը կանչեմ, հիմակուհիմա ձեզ համամիտ չեմ»։ Ընտրութիւնք կատարեցան մեծ ոգեւորութեամբ։ Ազատականք որք քանի ամիսէ ի վեր կառավարած էին առանց Խորհրդարանի, ամեն ճիգ թափեցին իրենց ընտրելիներն յաջողցնելու, և այս նպատակաւ լուծեցին քաղաքային եւ գաւառային այն ամեն ժողովներ որք իրենց աննպաստ էին։ Հակառակ օրուան վարչութեան ամեն հնարքներուն, Արմատականք աւելի քուէ ստացան քան Ազատականք, թէև ընտրուած երեսփոխանաց թիւն երկուստեք հաւասար էր գրեթէ։ Ասիկա մեծ ձախողութիւն մ'էր Ազատականաց համար։ Սերպիոյ մէջ երբեք չէր եղած օրուան նախարարութիւն մը որ «ստուար մեծամասնութիւն» չշահէր ո՛ և է ընտրութեան մէջ։ Ո՛չ մէկ նախարարութիւն երբեք ինկած է Սերպիոյ մէջ ընտրութեան մէջ մեծամասնութիւն չշահելուն համար։ Հետեւապէս, այս վարչութեան ընտրական վիճակը շատ անյաջող էր։ Այս անյաջողութեան ետեւէն ուրիշ ձախողութիւնք եկան։ Նոր Սքուբշինային մէջ Արմատականք մեկուսի կեցան, նոյն իսկ առին քաշեցին ժողովէն, և Սքուբշինան անկարող եղաւ գործի սկսելու։ Այս անել կացութեան առաջ վերջ կուտայ Թագաւորին յայտարարութիւնը, զոր ծանուցինք անցեալ շաբաթ աւուր թուով։ Ինչպէս երեւցաւ այն յայտարարութենէ, Ալեքսանդր Ա. իւր դաստիարակը կարգած է վարչապետ և կրթական ու կրօնից նախարար։ Իւր ոգին աւելի նպաստաւոր է ժողովրդական տարրը ներկայացնող նախորդ արմատական վարչութեան ոգւոյն։

⁂

Հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած էր Պելկրատէ, արքայական յայտարարութենէն մէկ օր յառաջ.

«Սքուբշինան ընտրութեանց վաւերացման յանձնաժողովոյն տեղեկագրին վրայ վիճաբանելու առթիւ, (կառավարական) ատենաբանք ոմանք պախարակեցին Արմատականաց ընթացքն, և ըսին թէ Յառաջդիմականաց և Արմատականաց կազմած նախկին վարչութիւնք աղէտք եղած են երկրին։ Արմատական Յայտարարութիւն մը կ'ըսէ թէ Արմատականք չեն կրնար ներկայ ըլլալ Սքուբշինայի նիստերուն. զի անկանոն կերպիւ կազմուած է, եւ այսպէս ձեռնպահ պիտի մնան մինչեւ որ Խնամակալութիւնն ի նկատ առնու իրենց դիտողութիւնները։ Սոյն յայտարարութեամբ իրաց վիճակին և հետեւանքին պատասխանատուութիւնը կը թողուն անոնց վրայ։»

Այս ամեն պարագայք ըստ բաւականին կը բացատրեն արքայական Յայտարարութեան իմաստը։

⁂

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԳԱՒՈՐԻ.— Ալեքսանդր Ա. 1876 Օգոստոս 2ին ծնած է, քաջողջ ու ուժով պատանի մ'է, աւելի իր մօր նմանելով քան իւր հօր, թէեւ երկուքն ալ գեղեցիկ են ֆիզիքապէս և քաջառողջ. 18 տարեկան պիտի ըլլար 1894 Օգոստոս 2ին։ Խնամեալ կրթութիւն մը ստացած ըլլալով, ցուցած է սակայն թէ տարիներու թիւոյն չէր կարօտեր։ Իւր նորընտիր նախարարապետ արմատական կուսակցութեան կը վերաբերի, և թէպէտ Թագաւորը զանազան լեզուներու և գիտութիւններու համար այլ և այլ դաստիարակներ ունեցած է, բայց Պ. Տոքիչ եղած է իւր ընդհանուր դաստիարակ։ Պատերազմական նախարար Ֆրասանովիչ գնդապետ երկար ժամանակէ հետէ ծանօթ էր իւր եռանդուն անձնուիրութեամբ առ Միլան Ա.։ Ելմտական նախարար Պ. Վույիչ ձեռնհաս կը համարուի գանձային խնդիրներու մէջ։

ԹԻՒՐՔԷՆ, ֆրանսական Մէլինիդ վառօդին հնարիչն, որ Պ. տը Ֆրէսինէի պատերազմական նախարարութեան օրով բանտարկուած էր իւր գիւտին գաղտնիքն հռչակելուն համար, Պ. Քառնոյի կողմէ ներման արժանացաւ արդի նախարարին օրով, որ զօրավար մ'է։ Բուն մատնիչը Լոռէնցի զինուորական մ'էր, Թրիբոնէ, որուն սակայն բանտի մէջ աւելի թոյլտուութիւնք եղեր են քան Թիւրքէնի. զի Թրիբոնէ լռութիւն կը պահէր, մինչ Թիւրքէն խօսած էր գիրքով մը, և աւելի ալ խօսիլ կը սպառնար։ Թիւրքէն կ'ամբաստանէ պատերազմական նախորդ վարչութիւնը թէ իւր գիւտէն օգտուեցաւ առանց իրեն գոհացում տալու, և գիւտն անարժան մարդոց ձեռք անցաւ որք օտար կառավարութեանց ծախեցին մի առ մի։ Ֆրանսական ընկերութիւն մը կառավարական յանձնարարութիւններ կ'ընդունի Մէլինիդ վառօդով գնտակ եւ ռումբ շինելու, և այս յանձնարարութիւններն այնքան մեծաքանակ կը պատրաստէ որ մէջէն կը գտնէ ուրիշ կարգ մը մեծ և փոքր կառավարութեանց եւս ծախելու։ Չին, Ճաբոն, Քիլի, Ռումանիա կ'օգտուին Թիւրքէնի գիւտէն, շնորհիւ պաշտօնական անձանց անգաղտնապահութեան, և մինչեւ իսկ 1889ի Արուեստահանդէսին հրանիւթոց և ռազմանիւթոց ճիւղին մէջ Մելինիդով լեցուած ռումբեր ի ցոյց կը դրուին։ Երբ Թիւրքէն գանգատ կը պահանջէ, պատերազմական նախարարութեան կողմէ Լաւոլօքա զօրավար իրեն կ'առաջարկէ. «Եթէ իմ ազգականս հետ կարգուիս, գիւտիդ համար քեզ կուտանք մէկ միլիոն ֆրանք, ապա թէ ոչ՝ բան մը չես կրնար ձեռք բերել, և դատով բնաւ գլուխ չես կրնար ելնել մեզ հետ»։ Ասիկա առաջարկող զօրավարն աչք կը գոցէր Թիւրքէնի և Արմսթրոնկի, որք Ֆրանսայի համար ազգային կենսական կարեւորութիւն ունեցող գաղտնիք մը դուրս կը հանէին, և մինչեւ իսկ Լաւոլօքա զօրավար խորհուրդ կուտար Թիւրքէնի՝ ձայն չհանել և օգնել Արմսթրոնկի և Թրիբոնէի։ Թիւրքէն չի համաձայնիր։ Այն ատեն, Մէլինիդի գիւտին վրայ իւր գիրքը պատրուակ բռնելով, պատերազմական նախարարութիւնը դատ կը բանայ, և դատապարտել կուտայ, այս կերպիւ իւր բերանը գոցելու համար։ Թիւրքէն այն գիրքը հրատարակելու պէտք տեսած էր, գիտնալով որ իւր գիւտ արդէն հրապարակ հանուած էր առանց իրեն օգուտ մ'ունեցած ըլլալու։ Հիմակ իրեն ներում շնորհելով, պատերազմական արդի նախարարն անուղղակի կը խոստովանի թէ իւր նախորդին օրով չարաչար վարուած էին այս խեղճ հնարիչին հետ, որոյ գիւտին կարեւորութիւնը գործնականապէս ապացուցուեցաւ ի Տահոմէ, և բանտին մէջ իսկ Թիւրքէն նոր կատարելութիւններ խորհած է։ Թրիբոնէի պատիժը նոյն կը մնայ։ Թէեւ անագան, բայց արդարութիւնն երեւան կ'ելնէ։ Աւելորդ է ըսել թէ այս ամեն յայտնութիւնք ո՛չ նուազ կը գայթակղեցնեն Փարիզեան մամուլն, որ սակայն ժամանակէ մ'ի վեր վարժուած է գայթակղալից յայտնութեանց։

⁂

Թիւրքէն երեւան հանած է նաեւ թէ ո՛չ միայն Մէլինիտի այլ և Պանժի Ֆրանսական թնդանօթին գաղտնիքը ծախուած է օտարաց։ «Գացէք հարցուցէք Պանժ գնդապետին, որոյ անունը բովանդակ աշխարհի մէջ իրաւամբ ժողովրդական է, թէ ինչո՞ւ համար հրաժարեցաւ թնդանօթաբանի բարձրագոյն խորհրդոյն անդամակցութենէն։ Իւր թնդանօթաց յատակագծերը, մեր պատերազմական նախարարին կողմէ ընդունուելէն հազիւ մի քանի օր ետքը, 1877ին, յանձնուեցան Անգլիոյ։ Պանժ իմացաւ, ապացոյցը ձեռք բերաւ, և ծանոյց ուր որ անկ է։ Դատ բացի՞ն։ Ո՛չ։ Գո՛նէ մատնիչն որոնեցի՞ն։ Ամենեւին։»

Այս ծանր յայտնութեանց վրայ է աւասիկ որ (ինչպէս հեռագիրը ծանոյց շաբաթ օր) պատերազմական արդի նախարարն որոշած է քննութիւն կատարել։ Նոր Բանամա՞ մը։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑ ՖՐԱՆՍԱՅԻ.— Կը յիշուի թէ Ելմտացոյցի մասին Ծերակոյտի և Երեսփոխանութեան անհամաձայնութիւնն եղաւ պատճառ անկման նախարարութեան Պ. Ռիպոյի։ Փարիզէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախարարաց խորհուրդն զբաղեցաւ 1894ի ելմտացոյցով, որ 151 միլիոն Ֆր.ի նոր ծախք կը պարունակէ։ Խնայողութեանց միջոցաւ այս ելմտացոյցն հաւասարակշռել անկարելի ըլլալով, Պ. Փէյթրալ, նոր նախարարը, կը խորհի պատերազմական և ծովային նախարարութեան արտասովոր ծախքերը տարեկան ելմտացոյցին մէջ չնշանակել։ Զինուորական այս արտասովոր ծախքեր 37 միլիոն Ֆր. են։ Եթէ այս բան կարելի չըլլայ, պիտի խորհուի նոր տուրքեր հաստատել, կամ պարզապէս այս գործին յատկացնել 170—180 միլիոն Ֆրի ապահով շահն, որ ի վաղուց կը գուշակուի թէ յառաջ պիտի գայ 4 ½ % պետական արժեթուղթին տոկոսը զեղչելով 3 %ի։ Բայց առաջները կը մտածուէր տեւական օգտի մը գործածել այս շահ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Պուլկար լրագիրք գոհունակութեամբ կը խօսին Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ Պ. Ստամպուլովի շնորհեալ ունկնդրութեան վրայ։ Շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ծերունազարդ վեհապետին՝ իւր մարդասէր զգացմանց և պաշտպան ընթացքին համար։ Կ'ըսեն թէ յանձին նախարարապետին եղած պատիւը բովանդակ ազգին ալ կը պատկանի։ Աւստրիա միշտ բարեացակամ ընթացք մը բռնած է այս պալքանեան երկրին նկատմամբ. Քալնոքի կոմս ալ իւր օգոստափառ վեհապետին զգացմանց ճշմարիտ թարգմանն եղած է միշտ։ Աւելորդ է ըսել թէ Պուլկարիոյ նախարարական թերթեր այս առթիւ Պ. Ստամպուլովի ալ գովեստը կ'ընեն իբրեւ ազդեցիկ անձնաւորութիւն մը որ ինքզինք յարգելի ընծայել գիտցած է։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԵՒ ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔ Տասնեւեօթներորդ Դարուն մէջ.— Անգլիացի մատենագիր մը, Սըր Թոմաս Պրաուն, Religio Medici անուն հռչակաւոր գործին հեղինակը, տասնեւեօթներորդ դարուն դէպի կէսն հետեւեալ ուշագրաւ խօսքը գրած էր, զոր այս օրերս մեզ կը յիշեցնէ ամերիկեան թերթ մը.

«Ոմանց անյաջողութիւնը վհատութեան պատճառ չի կրնար ըլլալ անոնց համար որք գիտեն թէ՝ ըստ գիտնոց՝ շատ մը կղզիներ յառաջ գոյութիւն չունէին. կղզիք ոմանք արուեստական կերպիւ կազմուեցան, ծովը պարանոցներ փակեց, ուրիշ պարանոցներ բրիչով ճեղքուեցան, եւ եթէ քաղաքականութիւնը թոյլ տայ, Ամերիկայի մէջ Բանամայի պարանոցը մեծապէս արժանի է ճեղքման փորձի մը. զի միայն քանի մը մղոն երկայնութիւն ունի եւ այն պարանոցին բարձմամբ շատ աւելի կարճ ճամբայ մը կը բացուի դէպ ի Հնդկաստան եւ Չինաստան։ Ընդ մէջ Բանամայի եւ Տիոսի որք պարանոցին երկու ծայրերը կը կազմեն՝ Սպանիացիք առ աւելն 40 մղոն կը հաշուեն։ Բայց անոնք կ'ենթադրեն թէ այն լերանց մէջտեղէն ճեղքուած մը անկարելի է, կամ շատ աւելի դժուար քան Եգիպտոսի պարանոցին պեղումն, որ աւելի օգտակար պիտի ըլլայ աշխարհի երից մասանց։»

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ Մէլպըրն քաղաքին մէջ Աւստրալական Պանքային վերակազմութիւնը շուտով ի գլուխ ելաւ, և այս անգլ. գաղթականութեանց երիտասարդական կորովը կը ցուցնէ։ Պայմանաժամ տրուելով և նոր դրամագլուխ ստորագրուելով, Պանքան կարող եղաւ իւր դռները վերաբանալ ապրիլ 10ին։ Հասարակութիւնն անմիջապէս վստահութեան ցոյց մ'ըրաւ. Քաղաքային Խորհուրդք իրենց ուրիշ Պանքաներ փոխադրած գումարներն այս դրամատունը դարձուցին նորէն։ Նոր բաժնեթուղթերը սիրով ստորագրեցան։ Խնայողական սնտուկներու վարիչք միայն 5,000 հատ նոր բաժնեթղթի ստորագրեցին։ Եւ քանի օրն իսկ իբրեւ տոկոսաբեր աւանդ 100,000 ոսկի յանձնուեցաւ, հինգ տարիէն պահանջելի։

ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ.— Չինու կառավարութիւնն ի Պերլին Բամբրի նոր քարտէսներ պատրաստել կուտայ, Ռուսիոյ հետ իւր բանակցութեանց մէջ դիւրութիւն ունենալու համար։ Այս բանակցութիւնք մի քանի ամիս պիտի տեւեն։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՑՈՅՑ.— Յայտնի է Շիքակոյի Արուեստահանդէսին բացման առթիւ նաւային հանդէս մը պիտի ըլլայ ի Նիւ Եորք։ Ամերիկեան կառավարութիւնն որոշած ըլլալով որ այս հանդէսին մէջ առաջնութիւնն ամենէն կանուխ ամերիկեան ջուրերն հասնող օտար մարտանաւն ըլլայ, և ռուս արընթաց շրջուն նաւն Կենէրալ-Ադմիրալ ամենէն յառաջ հասած ըլլալով, ռուսական նաւախումբն ի ցոյց պիտի գայ ի գլուխ նաւային մեծ թափորին։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ եօթն նժոյգներ, որոց հինգն արու և երկուքն էգ, անցեալ շաբթուն Մարսիլիա հանուեցան Սուրիայէն եկող Ժիրոնտ շոգենաւէն։ Այս կենդանիք 12 հազարէն մինչեւ 15,000 ֆր. կ'արժեն իւրաքանչիւրը։ Սուրիոյ ներսէրէն գնուած են, յատուկ արտօնութեամբ օսմ. կառավարութեան, ի ձեռն մասնագէտ յանձնախմբի մը։ Զուտ արաբական ցեղէ են, և իրենց ցեղային ճիւղագրութիւն մանրամասն հաստատուած և վաւերացուած է օսմ. իշխանութեանց կողմէ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— [illegible].— Մեծագոյն վիրաբոյժը զոր յարգ ունեցած է Յունաստան, Թէոտոր Արէթէօ, անցեալ երկուշաբթի մեռաւ Աթէնքի մէջ։ 1829ին ծնած ի Նաւպլիոն, ուսմունքն ըրած էր Աթէնքի մէջ, աշակերտելով ազգային բազմարուեստեան վարժարանին, և կատարելագործած էր ի Պերլին։ 1851ին բժշկութեան վկայական ստանալով, Վիեննա և Փարիզ գնաց, և ի դարձին Աթէնք, նոր և յաջող քննութիւն մ'անցուց։ 1864ին վիրաբուժութեան օգնական դասախօս կարգեցաւ, և 1870ին, Օլիմպիոն անուն ազգային բազմարուեստեան հաստատութեան մէջ գործնական վիրաբուժութեան դասախօս անուանեցաւ։ Անդամ էր գիտնական ընկերութեանց ոմանց, ի մէջ այլոց գերման բժշկական ընկերութեան Վիեննայի կայսերական բժշկական ընկերութեան, Իտալիոյ և Սերպիոյ բժշկական ընկերութեանց, ևն։ Բրուսիոյ, Ռուսիոյ և Յունաստանի պատուանշաններ ունէր։ Իւր մահ սաստիկ վիշտ պատճառեց իւր ազգակցաց։ Աղքատք յանձին նորա կը կորսնցնեն բարերար մը և Յունաստան՝ հանճար մը։

Եւ որ աւելին է, բժիշկ Պ. Արէթէօ 700,000 դրահմէ բաղկացեալ իւր հարստութեան մեծագոյն մասն յատկացուցած է վիրաբուժական փորձառական հիւանդանոցի մը շինութեան որ իւր անունը պիտի կրէ։

ՇԻՔԱԿՈՅԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆ երթեւեկել ուզողներու համար Վակօն-Լիի մահճակալ կառախմբոյ ընկերութիւնը դիւրութիւն մը խորհեր է, որով Փարիզէ Շիքակօ երթալու և ետ դառնալու համար (ընդ. ամենայն 38 աւուր ճամբորդութիւն) տոմսակ կուտայ, ամեն ծախքերը մէջը դնելով։ Գինն է 2,300 ֆր.։ Ասիկա շատ աժան կը համարուի, և կը կարծուի թէ շատեր այս եղանակաւ պիտի ճամբորդեն։ Բարա ունեցողին համար Շիքակօ երթալ գալը բան մը չէ, նոյն իսկ Արուեստահանդէսի մը ժամանակ, երբ ամեն բան տարապայման պիտի սղի հոն։ Չունեցողին համար, 115 հատ Նաբոլէոնն ալ գումար մըն է կարծեմ։

ՊԵԼՃԻԱ, այն հանդարտիկ և իմաստուն երկիրն, որ այնքան պարտական է իւր երկու իմաստուն Թագաւորներուն, ժամանակէ մ'ի վեր գրեթէ վայրապար կը յուզուի սահմանադրական վերաքննութեան ծանօթ խնդրովն։ Յատկապէս Երեսփոխանութիւն մ'ընտրեցաւ՝ այն խնդրով զբաղելու համար։ Բայց Պելճք այս մասին այնքան քիչ համամիտ են իրենց մէջ, որ երկու-երրորդի մեծամասնութիւնն ստանալ անկարելի եղաւ վերաքննական առաջարկներէն ո՛ և իցէ մէկուն համար։ Ամեն չափահաս արու ընտրող պէ՞տք է ըլլայ, չէ՞ նէ՝ կարդալ գրել գիտցող և սաչափ տուրք վճարող, կամ այն ինչ տեղը տեւականապէս սաչափ ժամանակէ ի վեր բնակեալ անձերը միայն պէտք է ըլլան. սեղմում պէ՞տք է դնել քաղաքական իրաւանց, թէ ո՛ և իցէ սահմանափակում չընել, և եթէ սեղմում չդրուի, գործաւոր դասուց ամեն ռամկութիւնները Խորհրդարանի մէջ մուծանել վտանգաւոր չէ՞, ևն. ևն. անհունապէս կը յուզուին, և ո՛չ մէկ գաղափար երկու-երրորդի մեծամասնութեան հաւանութեան կ'արժանանայ։ Կղերականք կը պահանջեն ամեն չափահասի ընտրողութեան քուէ տալ, գիտնալով որ ժողովրդեան մեծամասնութիւնը կաթոլիկ և կրօնասէր է։ Արմատականք ալ յանուն իրենց վարդապետութեանց նոյնը կը պահանջեն։ Բայց այս երկուց կուսակցութեանց մէջտեղ գտնուողները կը հակառակին։ Նոր յանձնաժողով մը պաշտօն պիտի ունենայ նոր առաջարկներ պատրաստելու և նախաքննելու։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ խնդիրը դեռ չկարգադրեցաւ։ Ինչպէս յայտնի է, այս երկու երկիրք զատ զատ կը կառավարուին, ուրոյն Խորհրդարաններով ու նախարարութիւններով, բայց Թագաւորը մէկ է։ Նորվէկիոյ արմատական տարրին ձգտումներն ու առաջարկներն եւս յայտնի են լրագրաց ընթերցողներուն։ Ստոքհոլմի (Շուէտ) Ծերակոյտին մէջ, արտաքին գործոց նախորդ նախարարն ըսաւ թէ Շուէտի և Նորվէկիոյ ծովեզերքն այնքան ընդարձակ և բեկբեկեալ են, որ նաւահանգստաց պաշտպանում մը անկարելի է ցորչափ այն երկուց երկրաց միութիւնն անվթար պահուի. իսկ եթէ վերջ տրուի այն միութեան, ինչպէս Նորվէկիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն արդի ծայրայեղ մեծամասնութիւնը կ'առաջարկէ,

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (119)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՑԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

Էլիզապէթ գրպանը դրաւ նամակն և ճամբայ ելաւ։ Շատ չանցած կոմսին տունն հասաւ։ Ժամը երկուքուկէսն էր։ Երկու սպասաւորք կը խօսակցէին նախասենեկին մէջ։ Խորհրդակցուհին լսեց անոնցմէ միայն սա խօսքը.

—Մեռե՞ր է։

Էլիզապէթ ականջ դրաւ, բայց չհասկցաւ։ Իր ժամանումն ընդմիջած էր խօսակցութիւնը։

—Պ. տ'Ակիէռա կոմսն հո՞ս է, հարցուց։

—Այո, պատասխանեց սենեկապանը. բայց շատ տխուր է, և չեմ կարծեր որ կարենաք հետը խօսիլ։

—Շատ ստիպողական նամակ մը միայն ունիմ իրեն ուղղեալ։

—Ինծի տուէք, ես կը տանիմ։

—Ոչ, հրաման ունիմ ես անձամբ յանձնելու զայն։ Բայց Պ. կոմսը պիտի ընդունի զիս, կը բաւէ որ անունս ըսէք իրեն. Էլիզապէթ։

Մարսէլ և Ջիթելլա միասին կը գտնուէին փոքր սրահ մը որ Ֆէրնանտի յարկաբաժնին մասը կը կազմէր։ Կոմսը լրագիր մը աչքէ կանցունէր, մանկամարդ աղջիկը լուռ կ'արտասուէր՝ արմուկները սեղանի մը կըրթնցուցած և գլուխը ձեռներուն մէջ։

Ֆէրնանտ կ'աղօթէր մօտիկ սենեկին մէջ, իր աղջկան անկողնին քով որ ծածկուած էր ծաղիկներով եւ պսակներով։ Լէօնա մեռած էր առտուն։ Ծերունին բըժիշկը, Մարսէլի թախանձանքով, շատ գիշերներ անքուն հսկելէ ետք, հեռացած էր քանի մը ժամ հանգստանալ։

Սենեկապանը փոքր սրահը մտաւ եւ Էլիզապէթին անունը ծանոյց։

—Էլիզապէ՞թ, գոչեց կոմսը զարմացումով։

—Պարոն կոմսը կուզէ՞ ընդունիլ այն տիկինը։

Ջիթելլա լսած էր, գլուխը վեր առաւ։

—Անշուշտ, պատասխանեց կոմսը, ես կ'երթամ...

Դուրս պիտի ելնէր. բայց մէկէնիմէկ միտքը փոխեց տեսնելով իր նշանածին հարցափոխիչ ակնարկը։

—Ոչ, յարեց, հոս կ'ընդունիմ զայն. տիկին Էլիզապէթն հոս բերէք։

Խորհրդակցուհին ներս մտցուեցաւ։

Խոնարհութիւն մը ըրաւ եւ, առանց բան մը ըսելու, կոմսին կարկառեց Սիսդաին նամակը։

Երիտասարդը չկրցաւ բացագանչութիւն մը զսպել։

—Ի՞նչ կայ, հարցուց Ջիթելլա, նոր դժբախտութի՞ւն մը։

—Ձեզ գիտեր, պատասխանեց կոմսը. բայց կրնայ նաեւ երջանկութիւն մը ըլլալ քեզ համար։ Ա՛ռ, կարդա՛։

—Կարդացէ՛ք մարքի՛զը, իմ հա՛յրս, գոչեց մանկամարդ աղջիկը։ Փարիզ է, այնքան մօտ ինծի։ Մարսէլ, պէտք է գիտնալ թէ ուր կը գտնուի, օգնութեան հասնելու է... Աստուա՛ծ իմ, ուրեմն պիտի տեսնե՞մ զայն։ Բայց մեծ դժբախտութեան մը վրայ կը խօսուի... կը սարսռամ... հիւանդ է ան, գուցէ հոգեվարք, և ես իր քովը չե՛մ։

—Սիրելիս, հանդարտէ, ըսաւ Մարսէլ, տիկին տը Հօթֆօրի տունը կը վազեմ և անմիջապէս կը դառնամ, տես, կը դողդղաս. սխալեցայ քեզի ցուցնելու այս նամակը. կը պաղատիմ, հանդարտէ, մ'սարսափիր։

—Պարոն կոմսը պէտք չունի իր կառքն սպասելու, ըսաւ Էլիզապէթ, իմ տիրուհիս կառքն իր տրամադրութեան տակն է. հրաման ընդունեցի պարոն կոմսին թողուլ զայն և ոտքով տուն դառնալ։

—Այո, այո, անով կ'երթամ, ըսաւ Մարսէլ. այսպէսով քանի վայրկեան կը շահիմ։

Համբոյր մը դրաւ Ջիթելլային ճակտին վրայ, իր սենեակը վազեց, հագուստը փոխեց, և երեք վայրկեան ետքը, արշաւակի կ'իջնէր Քուսէլ փողոցէն Սիսդաին կառքով։

Միեւնոյն ժամանակ Էլիզապէթ կը մտնէր այն փոքր կրպակն ուր ինք հաստատած էր խաղալիկ վաճառող կինը։

Է

ՈՒՐ ՆՈՐԷՆ ԵՐԵՒԱՆ Կ'ԵԼՆԷ ԼԱ ԲՈՒԱԹԻՔ

Առտու մը, Ենիեւիա հրամայեց Բիէտը-Ֆէւին որ գայ զինքը տեսնէ և Քարլօսն ալ հետը բերէ։

Երկու ընկերները որոշեալ ժամուն հասան։

—Կրնամ հոն երթալ, ըսած էր Ենիեւին Քարլօսի. արդէն պէտք ունիմ գիտնալու թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ հոն, և տիկին տը Հօթֆօր արգիլած չէ ինծի երկու ձեռքէ ստակ շահիլ։

—Մեծ պայքարի ժամն հասաւ, ըսաւ անոնց Ենիեւիա. յաղթանակէն ետք, որ ապահով է, իմ հաւատարիմ օգնականներուս վարձատրութեան ժամը պիտի գայ, և ես կը խոստանամ ձեզ որ արժանի պիտի ըլլայ ձեր մատուցած ծառայութիւններուն։ Կրնա՞մ միշտ վստահիլ ձեր վրայ։

—Հրամայեցէք, ըսաւ Քարլօս։

—Պատրաստ եմ, ըսաւ Բիէ-տը-Ֆէւ։

—Գիտէ՞ք ի՛նչ կը խնդրեմ ձենէ, յարեց, բացարձակ անձնուիրութիւն։

—Գործէս արդէն գոհացեր զիս, ըսաւ Բիէ-տը-Ֆէւ։

—Գիտէք թէ ինչ արժանիք ունիմ, ըսաւ Քարլօս։

—Լաւ. բայց պարապ խօսքերով ժամանակ չկորսնցնենք։ Այսօր իսկ պէտք է գիտնամ թէ ուր կը գտնուի Լա Բռաթիք. խօսք ունիմ իրեն. կուզեմ նաեւ հոս բնակեցնել զայն. այս նպատակով սենեակ մը պատրաստել տուած եմ։ Լա Բռաթիք իմ հայրս է վերջապէս, և որոշեցի հանգարտ և երջանիկ կեանք մը անցունել տալ անոր իր ծերութեան օրերուն մէջ։ Գիտես ինչ ըլլալը, գիտես ուր գտնուիլը, Բիէտը-Ֆէւ, պատասխանէ։

—Բայց ես բան մը չեմ գիտեր, ըսաւ աւազակը։ Լա Բռաթիք Թռչունի պէս երբեմն հոս, երբեմն հոն կը թառի։

—Կարելի է, յարեց Ենիեւիա յօնքերը պռստելով. բայց պիտի իմանաս ուր գտնուիլը. Քարլօս պիտի օգնէ քեզի. Նորէն կ'ըսեմ որ պէտք ունիմ անոր. պէտք է, կուզեմ որ այս իրիկուն, շատ շատ վաղն առտու հոս ըլլայ ան։

—Ի՛նչ մեծ մեծ կը ջարդէք։ Արդեօք խնդիրը հաւանութիւն մը տալու վրա՞յ է, շարունակեց աւազակն հեգնական շեշտով. տիկինը պիտի ամուսնանա՞յ։

—Խաֆած սրիկայ, յարեց ցասումն կծու ձայնով, կատակ ըրէ չեմ ըսեր քեզի, այլ ինծի ծառայէ։ Եթէ ալ չես ուզեր ընել, ըսէ և կորի՛ր, կրնամ պէտք չունենալ քեզի։

—Օ՛հ, օ՛հ, մեծերնիդ ասե՞ղ կը մտնայ։

—Գոցբերանութիւնը չեմ սիրեր. եթէ կրկին խաղ մը կը խաղաս ինծի հետ, զգուշացիր։ Կանխաւ կիմացունեմ. հիմակ խօսէ, ապա թէ ոչ աւասիկ դուռը, կրնաս առնել քալել։

—Իրաւ որ զարմանքս կը շարժէք ձեր կերպերովը։

—Նորէն կ'ըսեմ, ո՞ւր է Լա Բռաթիք։

—Ես գիտե՞մ։ Ձեր տեսնել զինքը, ետեւէն ինկած չունիմ։

—Խօսք կուտա՞ս այսօր ինծի բերել զայն։

—Խօսք տա՛մ, խօսք տա՛մ... Նախ գտնելու է զայն և ապա համոզելու որ գայ։

—Պիտի գտնես... Միացեալը փոյթս չէ. դուն և Քարլօս, պիտի յաջողիք բերել. չուան և բերանակապ կայ։

—Պիտի ջանանք։

—Այդ գործէն ետքը, հինգ հարիւր ֆրանք պիտի բաժնէք մէջերնիդ։

—Ի՞նչ է. բարեկամները բաշխելը գիտնալու է. հազարնոց պանքնոտ մը կը բաժնուի, բայց ոչ հինգ հարիւր ֆրանքնոց մը։

—Շատ աղէկ, հազար ֆրանք պիտի առնէք։

—Կեցցես։

—Բայց, ամեն բանէ առաջ, յարեց Ենիեւիա, կուզեմ գիտնալ թէ Լա Բռաթիք ի՛նչ եղած է և ի՛նչ ըրած է այն գիշերուընէն ի վեր յորում տարիր զայն իմ տունէս, կռնակդ առած, կիսամեռ վիճակի մէջ։

—Օ՛հ, հետաքրքրաշարժ բան չէ։

—Ի՛նչ փոյթ, պէտք ունիմ գիտնալու, կրնայ ինծի օգտակար ըլլալ։

—Լաւ ուրեմն, վերցուեցաւ փողոցէն և ոստիկանատուն տարուեցաւ։ Բժիշկներու ցուցուցին զայն, որք ըսին. «Խենդ է»։ Ճշմարիտ էր։ Այն ատեն Պիսէդրի յիմարանոցը տարին։ Վեց ամիս ետքը Լա Բռաթիք [illegible]։ Ապսէնդ և ուրիշ ըմպելիներու չարաչար գործածումը խանգարած էր ուղեղը։— Բժիշկները, գիտունները ալքոլականութիւն կ'անուանեն ասիկա։— Պիսէթրի մէջ ապսէնդ չիկայ, օղին ալ արգիլուած է։

(Շարունակելի)

թէ Շուէտի և թէ Նորվեկիոյ համար յոյժ վնասաբեր պիտի ըլլայ: Երկու երկրաց մէջ եւս Ոսկար գրագէտ և բանաստեղծ թագաւորն յոյժ կը մեծարուի: Խնդրոյն սկզբնապատճառն է՝ Նորվեկներուն իրենց համար ուրոյն հիւպատոսներ խնդրելն, ի պաշտպանութիւն Նորվեկեան ծովային շահուց, որք Շուէտի ծովային շահերէն շատ աւելի ընդարձակ են: Այս առաջին խորհրդոյն հետեւած է արտաքին գործոց նախարարութիւնն եւս երկու հատուածներու բաժնելու խորհուրդն, ինչպէս ուրիշ նախարարական պաշտօնատունք զատ զատ են երկու երկիրներու համար:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Աղեքսանդրիա գտնուող ֆրանսական նաւախմբին հրամանատար Վիներ դէր-ծովակալ Կ. Պոլիս պիտի գայ: Նաւախումբը պիտի խարսխէ Պէյքօզ, ըստ սովորութեան, և սպայք մարտանաւով մը պիտի այցելեն մայրաքաղաքս: Յիշեալ նաւախմբին մեծագոյն մասն այսօր Եաֆա կ՚ուղեւորի:

ՎԷՐԻ գինետան արկածին հեղինակաց դատաստանին մէջ, Ֆրանսա և Տըլանժ անուն աղջիկն անպարտ արձակեցան: Պրիքօ 20 ամեայ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ: Բուն չարագործը սակայն գըտնուած չէ դեռ:

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Հունգարիոյ նախարարապետն յայտարարեց խորհրդարանին մէջ թէ Սերպիոյ դէպքերուն ընդհանուր խաղաղութեան վրայ ազդեցութիւն չունին: Աւստրիա-Հունգարիա ամեն Պալքանեան երկրաց հետ աղէկ է, բայց ազդեցութիւն չի բանեցներ: Մաս չունի Սերպիոյ ծանուցեալ դէպքերուն մէջ:

ՌՈՒՍԻԱ համաձայներ է, կ՚ըսուի, խառն յանձնաժողովոյ մը անուանման Բամիրի սահմանները գծելու համար:

ՍԱԿԱՐԱՆՔ անհաստատ կերպիւ ազդուեցան Սերպիոյ վերջին դէպքերէն, շաբաթ օր: Փարիզ հեռագիր մը հրապարակին գէշ վիճակի մէջ ըլլալը կը ծանուցանէր, և Վիեննայի հեռագիր մը Ռեժիի բաժիններուն երեք ֆիորինի անկում կը ցուցնէր: Իրիկուան դէմ հեռագիրք աւելի աղէկ էին և մեր հրապարակին վրայ գիները բարուոքեցան:

—Անգլիացի քննիչ Պ. Լոյի տեղեկագիրը նպաստաւոր է եղեր Յունաստանի գանձային կացութեան, բայց և այնպէս հելլենական արժէթուղթք ո՛չ միայն վեր չելլեն այլ և տկարացան՝ ընդհանուր անպաստ պայմաններու բերմամբ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Գում-գաբուի Մայր եկեղեցւոյն մէջ: Ն. Ամենապատուութիւն քարոզ խօսելով օրհնեց եկեղեցւոյն հիմնադիր բարեյիշատակ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի յիշատակն, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

Պատարագէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ Ամիրային:

* *

Օրթագիւղի եկեղեցւոյն մէջ եւս քարոզիչ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի երէկ առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց ի հանգիստ հոգւոյ Պէզճեան Ամիրայի: Պատարագէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ:

Քաղաքական ժողովն, որ Զատկի առթիւ իւր նիստերը դադրեցուցած էր, փոխանակ չորեքշաբթի՝ որ է այսօր, Աւետման, յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ պիտի գումարուի Գալաթիոյ խորհրդարանին մէջ:

Տնտեսական Խորհուրդն ալ վաղը ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան:

Տէվրիկի գաւառական ժողովը վիճակին առաջնորդ ընտրած է Արժ. Տ. Մամբրէ Ծ. Վ. Բդեանին, որ արդէն առաջնորդական տեղապահի պաշտօն կը վարէ անդ:

Արմաշու Դպրեվանուց Խնամակալութիւնը նիստ ըրաւ այս շաբաթ օր Գալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ Դպրեվանուց վերաբերեալ ուսումնական, մատակարարական և այլ խնդիրներով: Դպրեվանուց վերատեսուչ Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան, որ ներկայ էր, ժողովին հաղորդեց վեցամսեայ քննութեանց արդիւնքը:

Օրմանեան Սրբազան այս առաւօտ մեկնեցաւ յԱրմաշ, իր հետ տանելով Այնթապցի Յարութիւն սարկաւագը, Արսլանպէկցի Արտաշէս սարկաւագը և Դպրեվանուց Գ. կարգի աշակերտ Պ. Յարութիւն Ջիլաջեանը որք մայրաքաղաքս եկած էին իրենց անձնական տկարութիւնը դարմանել տալու համար:

Կը լսենք թէ Տփղիսի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնն սահմաներ ի լոյս հանել Գարագաշեան էֆ. ի հնախօսական-քննադատական մեծ աշխատութեան երկրորդ հատորն, որ առաջինէն շատ աւելի ստուար է, պէտք եղած գոհացումը տալով հեղինակութեան իրաւանց: Առաջին հատորն սպառած ըլլալով, նոյն Ընկերութիւն յօժարամիտ կը գտնուի անոր ալ երկրորդ տպագրութիւնն ընելու:

Նոյեան Աղաւնի լրագիրը կը հաղորդէ թէ Սինոդի անդամ Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեան Էջմիածնէն Թիֆլիզ ժամաներ է:

Արձագանքի մարտի ամսաթուոյն մէջ կը կարդանք, ի շարս Սինոդի Օրագրութեանց, թէ Սինոդը պատուիրեր է Թիֆլիզի կոնսիստորիային՝ մկրտել հրեուհի Սոֆիա Կուլիզադին ըստ արարողութեան հայ Եկեղեցւոյ:

Նոյն Օրագրութեանց մէջ կը կարդանք նաև հետեւեալ որոշումը—«1893 փետր. 24. Նոր Նախիջեւանի և Բեսարաբիոյ Հայոց կոնսիստորիայի թ. 1710 յայտարարութեան համեմատ, Սինոդը հրամայեց թոյլ տալ Թոփտեցի Եղիսաբէթ Գասպարեանին ամուսնանալ նոր ամուսնութիւն, իւր այր Խաչատուր Եփրեմեան կուրանալուն անդարձ աքսորուելուն համար:»

Կը լսենք թէ Թատերապետ Ֆասուլեաճեան էֆէնտի հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւններն աւարտած է, Պարոնեանի Ապէ-Խէլէ-Ատամ-Բէյը անուն կատակերգութեան ներկայացման համար, որուն կը սկսի պատրաստել իւր խումբն:

Դ. Բղիա աղքատաց խնամակալութիւնը նուիրական պարտք կը համարի փութալ իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել այն բարեսէր անձանց որք բարեհաճեցան սիրայօժար նուիրել ապուխտ, միս, պանիր, ճուկթ և ձէթ, որովք գիւղիս ճաղատները [illegible] Ս. Զատկի տօնական առուրց ատեն:

Նաեւ խնամակալութիւնս կը փութայ կատարել իւր պարզապարտ պարտականութիւնն՝ մատուցանելով իւր անկեղծ շնորհակալիքն այն պատ. անձանց որք հաճեցան մասնակցիլ խնամակալութեանս ձեռնարկած նուիրատուութեան հանգանակութեան, որով երախտապարտ կացուցին գիւղիս ճշմարտ. կարօտեալները:

Ի դիմաց Աղք. Խնամակալութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Դ. Ց. ԹԱԶՉԵԱՆ Տ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
1 Ապրիլ 1893, Խասգիւղ
533 1—1

Ըստ վաղեմի սովորութեան, յառաջիկայ չորեքշաբթի (Ապրիլ 7) Ս. եկեղեցւոյս քարոզիչ Գեր. Աբրահամ Ս. Եպիսկոպոս Մամիկոնեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել, զոր կը ծանուցանենք ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան:

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Թոփգաբուի
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. ՕՐՖԱՆԵԱՆ Մ. ԽԱՆՃԵԱՆ
3 Ապրիլ 893, Թոփգաբու
1—2

Հրատարակուեցաւ ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ Ապրիլ թիւը, Մատենագրական, Պատմական, Բժշկական, Գրական, Արուեստական, Քաղաքական եւայլ շահեկան յօդուածներով:

Բաժանորդագրութիւնն է ֆր. 10, ձեռքէ կը ծախուի հատը 5 դահեկանի, վաճառման տեղին է Գալաթիա Սեղբոս խան թիւ 5, Բիւզանդեան գրատունը:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Պասրայի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Նաւային Ֆէրիգ և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Համտի փաշա, պահելով հանդերձ նոյն Յանձնաժողովոյ անդամակցութեան պաշտօնը:

Հալէպի Զէյթունի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Թէվֆիգ պէյ, նախորդ գայմագամ Պիլան գաւառակին:

Բալայի ատիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետ Խալիլ պէյի:

Իւլայի առաջին ատիճան՝ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Ալիզ պէյի:

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ կայս. պալատան քարտուղարներէն Րէշիտ, Սայիտ, Րէֆիգ ու Ալիլ պէյերու և կայս. պալատան վառելափայտի ամբարանոցին տնօրէն Ասաֆ պէյի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ մաքսային վերատեսչութեան թղթակցութեանց դիւանին գիր-անորէն Պեսիմ էֆէնտիի:

Սալիսէի աստիճան՝ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Մեհմէտ էֆէնտիի, կալուածագրոց պաշտօնէի օգնական Րիւշտի էֆէնտիի և արքունի կալուածոց անտառներու տնօրէնի օգնական Նուրի էֆէնտիի:

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնապահ զօրաբանակի 28րդ (Կեսարիոյ) զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիգ Հիւսէյին Շէրիֆ փաշայի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի:

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պետական Խորհրդոյ Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Ճէմալ պէյի:

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Դատական նախարարութեան աղերսագրոց ճիւղին տնօրէն Խաճէմ պէյի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ մաքսային վերատեսչութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Նուրի պէյի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին տնօրէնի օգնական Սրատը էֆէնտիի և Մելամինի նահանգին ոստիկանապետ Մուսա պէյի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն նախարարութեան կալուածագրոց պաշտօնեայ Ալի Րիզա էֆէնտիի:

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն նախարարութեան հաշուեքիչ Մուսթաֆա և Յովհաննէս էֆէնտիներու:

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Լաֆիւանդի կնոջ՝ Տիկին Իզապէլ Լաֆիւանդի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ. — Էնկիւրիի կուսակալութիւնը գրած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին թէ, ասկից առաջ բողոքուած էր թէ Սոնկուրլու գիւղաքաղաքին Հայոց եկեղեցւոյն պատուհանները կոտրտուած և մաս մը գոյքեր գողցուած են: Եօզղատի կառավարչին կողմէ կատարուած մանրամասն քննութեամբ հաստատուած է թէ այդ գողութեան հեղինակն է նոյն գիւղաքաղաքցի հայազգի Մըգրտօղլու Արմենակ, որ տեղական դատարանին վճռով դատապարտուած է, յետ նշաւակման, երեք տարուան շղթայակապ աշխատութեան: Նոյնպէս հաստատուած է թէ Արմենակ մին է այն վնասակար անձանց, որք իրենց եկեղեցիները կ՚այրեն, այդ կարգի նենգութիւններ ընելու կը յանդգնին և սովորութիւն ըրած են իրենց այդ քամահելի գործերը վերագրել իսլամ ժողովրդեան:

ՊԱՅՐԱՄ. — Շէյխ-իւլ-իսլամի Դրան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք երէկ իրիկուն լուսնոյ մահիկը չկրնալով տեսնել, այսօր Րամազան ամսոյ երեսուն օրն ամբողջացած է և հետեւաբար վաղը կ՚ըլլայ Պայրամի տօնը:

Շէյխ-իւլ-իսլամի Դրան կողմէ ըստ այնմ պատրաստուած վճռագիր մը երէկ իրիկուն մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին:

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՔ Ի ՀՌՈՄ. — Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ և կայս. թիկնապահ գնդապետ Թէվֆիք պէյ, որք ներկայ պիտի գտնուին Իտալիոյ թագաւորին ամուսնութեան քսանհինգամեայ յոբելեանին, շաբաթ գիշեր Պրինտիզի ուղեւորեցան կայս. Թօֆա շոգենաւով:

Հասան Ֆէհմի փաշա, Նուրի պէյ ու Թէվֆիք պէյ մեկնելէ առաջ կայս. պալատ երթալով իֆթար ըրին և արժանացան կայսերական մեծարանաց ինչպէս նաև ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները:

Հասան Ֆէհմի փաշա Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և արժանացաւ կայսերական մեծարանաց:

Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական գիր մը ուղղած է Իտալիոյ Ումպերթօ թագաւորին:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի բացակայութեան միջոցին՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն, նոյն վերատեսչութեան պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թէվֆիք փաշա:

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ Ի ՄԱԼԱԹԻԱ. — Խարբերդի կուսակալութիւնը մարտ 31 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան, թէ մարտ 29ին Մալաթիոյ մէջ իրիկուան ժամ 10½ին թնդանօթի ձայնէն աւելի ահռելի որոտում մը իմացուելով, յետ քննութեան հաստատուեր է թէ այդ որոտում առաջ եկած է Մալաթիայէն վեց ժամ հեռու Բօլթուքլար գիւղին վրայ գտնուած խոշոր լեռան մը պայթումէն: Այդ միջոցին նոյն գիւղին մէջ տուն մը փլչելով մէջը գտնուած հինգ անձերէ երեքը մեռեր ու երկուքը վիրաւորուեր են: 120ի չափ անասունք փլատակաց տակ մնացեր են: Նոյն գիշերը ժամ 5.20ին Մալաթիոյ քաղաքին մէջ ահարկու որոտումով սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է: Տակաւին տեղեկութիւն առնուած չէ թէ այս ցնցում շրջակայից մէջ ալ զգացուած է:

—Նոյն կուսակալութիւնն ապրիլ 1 թուականաւ հեռագրած է թէ Մալաթիոյ մէջ երբեմնակի թեթեւ ցնցմունք կ՚զգացուին ինչպէս նաև Հիւսնիմանսուրի մէջ, ուր տուն մը փլչելով մարդ մը մեռեր և մէկ քանիներ ալ վիրաւորուեր են: Խարբերդի կուսակալութիւնն հրաման տուեր է Մալաթիոյ կառավարչին գրել իւր իրաւասութեանն ենթարկեալ գաւառակաց որպէս զի վնասեալ շէնքերը մինչև իր նորոգուիլն ժողովուրդը պատսպարուի վրաններու տակ, ու և է արկածի տեղի չտալու համար:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սամսոն, Պաֆրա, Ամասիա, Եւդոկիա, Նիքսար ու անկից դէպ յառաջ գտնուած տեղերը և Տրապիզոնի, Կարնոյ, Բաղէշի և Վանայ նահանգներն ինչպէս նաև Պարսկաստանի քաղաքները ղրկուելիք նամակներն ու աւանդները ամեն երեքշաբթի իրիկուն պայուսակաց մէջ դըրուելով պիտի գոցուին և չորեքշաբթի օրը ճամբայ ելնելիք շոգենաւերուն պիտի յանձնուին: Ապրիլ 5էն սկսեալ Սեբաստիոյ, Խարբերդի, Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Պաղտատի և Պասրայի նահանգներու թղթատարները Սեբաստիոյ, Կեսարիոյ ու Էնկիւրիի ճամբով պիտի ղրկուին: Պայուսակները ամեն երկուշաբթի իրիկուն գոցուելով երեքշաբթի առաւօտները մեկնող երկաթուղւոյ կառախումբին պիտի յանձնուին:

Հետեւաբար կը ծանուցուի թէ Պոլսոյ նամակատունը որոշեալ օրերու մէջ այդ տեղերու համար իրիկուան մինչեւ ժամ 10 աւանդներ պիտի ընդունի, մինչեւ 11 յանձնարարեալ նամակներ և մինչ և 12 պարզ նամակներ:

ՊԱՍՐԱՅԻ նորընտիր կուսակալ Նաւային Ֆէրիգ Համտի փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և իրեն շնորհեալ այդ պաշտօնին համար շնորհակալութիւն մատոյց: Համտի փաշա ի մօտոյ իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան գնմանց յանձնաժողովն շաբաթ օրն ի նիստ գումարուելով ընդ նախագահութեամբ Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաշայի, նուազուրդի դրաւ մայրաքաղաքիս զինուորաց պէտքերուն յատուկ ընդեղինաց մատակարարութիւնը: Նուազուրդին մասնակցեցան Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան, Խալիտ Թանըմալի էֆէնտի, Սինասօղլու Սիմէոնաքի էֆէնտի, Գաբաքճօղեան Գրիգոր էֆէնտի և Պ. Ֆէրնանտեզ:

Նուազուրդն աւարտեցաւ ժամ 10 ու կէսին և 70,000 նոր քիլէ ցորենի ու երեք միլիոն քիլօ գարիի մատակարարութիւնը մնաց Վսեմ. Աբիկ էֆէնտիի վրայ՝ ցորենը 48 ղրուշէն և գարին 19 փարայէն: Անցեալ տարի ցորենի իւրաքանչիւր քիլէն 50 ղրուշի եւ գարիի իւրաքանչիւր քիլօն 20 ու կէս փարայի տրուած էր, որով Սպարապետի Դուռն այս տարի 2432 ոսկւոյ շահ մը ունեցած է:

ՄԱԼԱՔԱ Թերակղզւոյ հարաւային կողմը գտնուած Ճօհօրի վեհապետը երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեց Աղեքսանդրիայէն և ի Բերա Օթէլ Ռուայեալ իջեւանեցաւ: Այդ Վեհապետը ունի չորս հետեւորդներ, որք են քարտուղար մը, թիկնապահ մը, բժիշկ մը և սպասաւոր մը:

ԱՐԿԱԾԵԱԼ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԸ. — Անցեալները ընկղմեալ Ղոյչէլ շոգենաւակը Թէրսանէի սուզակներու խումբին ձեռամբ շաբաթ իրիկուն հանուելով Նաւարան տարուեցաւ: Այդ շոգենաւակ ի մօտոյ պիտի նորոգուի:

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՔ. — Օսմ. Պանքայի տնօրէն Պ. Լա Ֆիւանդ և Թէնպէքիի Րէժիին տնօրէն Պ. տը Զոկէլ շաբաթ օրը Մալիյէի պաշտօնատունն երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցան Ելմտական նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի հետ:

Ըստ տեղեկութեանց Մօնիթէօրի, այս տեսակցութիւն կը վերաբերի մէկ միլիոն ոսկւոյ փոխառութեան զոր կայս. կառավարութիւնը պիտի կնքէ Օսմ. Պանքայէն, ի փոխարէն ցոյց տալով Թէնպէքիի ընկերութեան տարեկան 40,000 ոսկւոյ հարկը: Սակայն նոր պայմաններ կան, որոնց համեմատ Թէնպէքիի տարեվճարին վրայ 20,000 ոսկի պիտի աւելցուի, որով երաշխաւորութեան գումարը կը բարձրանայ 60,000 ոսկւոյ:

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ, կ՚ըսէ Սապահ, Իւնէի գայմագամ Ասաֆ էֆէնտի՝ կուսակալութեան հրամանաւ՝ Ճանիկ գաւառը կոչուած է և ինչ ինչ պատճառներու համար քննութեան ենթարկուած է:

ԿԱՐԻՆԷՆ կը գրեն թէ նահանգին կուսակալ Հայտար փաշայի հինգ տարեկան աղջիկը մեռեր է:

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Պայրամի տօնին առթիւ, շաբաթ օրէն սկսուած է մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուիլ քաղաքային ու զինուորական բոլոր պաշտօնէից:

ԻՎԳԱՖԻ պաշտօնէից համար իրենց պարտականութիւնները սահմանող կանոնագիր մը պատրաստուած է, որ Բ. Դրան պիտի մատուցուի վաւերացուելու համար:

ՍՈՎ. — Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն՝ Կարնոյ ինչպէս նաև Պէնկազիի մէջ երեւան եկած սովը անհետացած է:

ՏԱՆԿ ԵՒ ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ. — Սեբաստիոյ, Էնկիւրիի և Գօնեայի նահանգներուն մէջ տանկ և ինֆլուէնզա երեւան եկած է:

Սեբաստիոյ կուսակալ Խալիլ պէյ տանկէ բռնուելով մէկ քանի օր հիւանդանալէ յետոյ բոլորովին ապաքիներ է:

ՊԷՐՈՒԹի մէջ 20000 ղրուշ հաւաքուած է ի նպաստ Մալաթիոյ երկրաշարժէ արկածելոց: Այդ դրամ հեռագրական փոխանակագրով մայրաքաղաքս ղրկուած է:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ նուագածուաց խումբերուն համար Փարիզէն նոր գործիներ բերուած են:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ընկերութեան վերջին նստին մէջ, Տոքթ. Զարդարեան՝ ի դիմաց դիւանին՝ կարդաց այն տեղեկագիրը զոր ընկերութիւնը պիտի մատուցանէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, ի մասին Գասըմ-Փաշայի կոյանոցին փակման: Կարգ մը դիտողութիւններէ ետք, զորս ըրին Մավրոյենի փաշա, Տոքթ. Գամպուրօղլու, Աբէրի, Սեղբոսեան և Կապիւճի, տեղեկագիրն ընդունեցաւ իր ամբողջութեանը մէջ. որոշուեցաւ քանի մը մասերն համառօտել և քանի մը մասերն ընդարձակել: Յաջորդ նստին մէջ երկրորդ ընթերցում մը պիտի կատարուի, առաջարկուած բարեփոխումներով:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԻՏԱԼԱԿԱՆ գաղթականութիւնն ամսոյ 10/22ին խնճոյքով մը պիտի տօնէ Թագաւորին ու Թագուհւոյն ամուսնութեան 25 ամեակը: Ումպերթօ թագաւորը փափագ յայտնած ըլլալով որ այս առթիւ իր հպատակներուն կողմէ իրեն ըլլալիք ընծաներու արժէքինը յատկացուի անկելանոցի մը կառուցման ի Հռոմ, մայրաքաղաքիս իտալացիք եւս այս նպատակաւ հանգանակութիւն մը պիտի կատարեն իրենց մէջ: Յիշեալ անկելանոցը պիտի յատկացուի արկածներու զոհ գացող գործաւորաց այրիներուն ու որբերուն պատսպարման:

ՁՄԵՌԸ. — Բաբերդէն կը գրեն թէ տեղացած առատ ձիւներէն ճամբաները բոլորովին գոցուեր են: Ժողովուրդն ապրուստի մասին դժուարութեանց հանդիպած ըլլալով, տեղական կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր է:

Տրապիզոնի ու շրջակայից մէջ վերջերս 24 ժամ անընդհատ ձիւն տեղացեր է:

—Գօնեայի Աքշէհիր գաւառակին մէջ տեղացած ձիւնէն ու անձրեւներէն ութ-տասը գիւղերու արտերը ողողուեր են եւ այնպիսի վիճակի մը մէջ կը գտնուին որ այս տարի կարելի չէ վարուցան ընել: Բոզգըր գաւառակին մէջ եւս առատ ձիւն տեղացեր է և ոչխարի կորուստ կը պատահի: Գօնեայի քաղաքին մէջ եւս ձիւն տեղացած է և սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ:

Մանասդըրի մէջ եւս կէս կանգունի մօտ ձիւն տեղացած է:

Կարնոյ քաղաքին մէջ ցուրտին սաստկութենէն ջրաղացներու ջուրերը սառած ըլլալով, ալիւրի իւրաքանչիւր պաթմանը երկու ղրուշի յաւելում մը կրած է: Տեղական կառավարութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար:

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Ուրբաթ գիշեր Հայտար Փաշայի կողմը Ջրհորի մը մէջէն նորածին մանկան մը դիակը գտնուեցաւ: Ոստիկանութիւնն այդ դիակը հանեց եւ տեսնելով որ խեղդամահ եղած և այնպէս Ջրհորին մէջ նետուած է, քննութեանց ձեռնարկեց:

—Պոլսոյ կողմը տան մը մէջ սպասաւորութիւն ընող Իզպալ անուն կին մը, ինքզինքը կոկորդէն վիրաւորեց: Ոստիկանք հանելով հիւանդանոց փոխադրեցին զայն:

—Անցեալ օր Սկիւտարի մէջ տան մը վրայ աշխատող Մուսթաֆա անուն մարդ մը գլորուելով վար ինկաւ և կէս ժամ յետոյ մեռաւ:

—Երէկ իրիկուն Պօրկազ կղզւոյն առջև խոշոր նաւակ մը ընկղմեցաւ, սակայն մէջը գտնուողներն ազատեցան:

—Խարաքի անուն յոյն երիտասարդ մը՝ սպասաւոր Քիւչիւք Այնալը գինետան, շաբաթ իրիկուն Գալաթիոյ վաճառականաց տուներէն միոյն մէջ Բալիօրի անուն կնոջ վրայ յարձակելով դաշոյնի երկու հարուածներով վիրաւորեց, սակայն փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ:

—Գօնեայի Պօզգըր գաւառակին մէջ Ապտիւրրահման անուն թնդանօթաձիգ զինուոր մը անցեալները Րամազանի առթիւ թնդանօթ արձակելու պահուն, թնդանօթը պայթելով զինուորը վիրաւորուեր է: Թէեւ հարկ եղած դարմանները եղեր են, սակայն Ապտիւրրահման չորս օր յետոյ մեռեր է:

ՈՉԽԱՐՔ. — Սուրիայէն 7-8000 եւ Հալէպէն 8-10,000 ոչխարներ ճամբայ հանուած են մայրաքաղաքս ղրկուելու համար: Այտընէն, Էտիրնէէն, Պրուսայէն, Կարինէն եւ Վանէն բազմաթիւ ոչխարք ճամբայ հանուած են մայրաքաղաքս բերուելու համար:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ Թղթատարական վերատեսչութեան Կ. Պոլսոյ ընդհանուր տընօրէն Լէպիպ էֆէնտի, կ՚ըսէ Սապահ, Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, դատաստանի պիտի ենթարկուի գումար մը իւրացուցած ըլլալուն համար:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի կողմէ տրուած հրամաններու վրայ Իսքիրօ և Նիքօլա անուն երկու նշանաւոր չարագործներ ձերբակալուեր են: Նոյնպէս ձերբակալուած են մէկ քանի գողեր, որք Պոլսոյ Մահմուտ Փաշա Թաղը Խալիլ անուն մարդու մը խանութը մտնելով դրամարկղը կոտրած և դրամները կողոպտած էին:

ԱԶԴ
ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. Պոլսոյ Թրամուէյից ընկերութիւնը նուազուրդի կը դնէ իր զանազան մթերանոցներու ձիերուն պէտք եղած գարին:

Այս նուազուրդին մասնակցիլ փափագողներէն կը խնդրուի երթալ ընկերութեան կեդրոնատեղին, Գալաթիա, Պէրչէմպէ բազար, Զընար փողոց, ամեն օր, բացի կիրակի և տօն օրերէ, հասկընալու համար պայմանները և ներկայանալու համար իրենց ապրանքին մէկ նմուշը:

Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ, հինգշաբթի, 8|20 ապրիլ:

Կ. Պոլիս 8 ապրիլ 1893 2—3

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՍԵՐՊԻԱ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 14 Ապրիլ. — Աղեքսանդր Թագաւոր կառքով պտոյտ ըրաւ: Ժողովուրդն համակրալից աղաղակներով ողջունեց զինք: Երկու Խնամակալք (երրորդն անցեալ տարի մեռաւ) իրենց տուներն են մնացեալ: Նմանապէս նախորդ նախարարք: Արքայական հրամանագիր մը կը լուծէ Նորընտիր Սքուբշթինան, և նոր ընտրութիւններ կը հրամայէ մայիս 15/27ին, ի նիստ գումարուելու համար յունիս 1/13ին:

—15 Ապրիլ. — Թագաւորը գիշերայն Պելկրատի նորընտիր կառավարիչ Միլանովիչ գնդապետին հետ այցելեց զօրանոցներն, և խօսքեր խօսեցաւ զինուորներուն, որք կեցցէներով դրուատեցին զինք: Սպայք եռանդուն համակրանք կը ցուցնեն:

—Խուռն բազմութիւն համակրութեան ցոյց ըրաւ Ն. Վեհափառութեան, Թափօր կազմած: Թագաւորը պատշգամէն երեւցաւ և շնորհակալութիւն յայտնեց: Համակրանք ցուցուեցաւ նաև նոր նախարարներուն և Պ. Կարաշանինի: Երկրին ամեն կողմերէն խնդակցական հեռագրեր կուգան: Մեծ լուսավառութիւն կը պատրաստուի ժողովրդեան կողմէ:

—Խնամակալք, յետ երկար խորհրդակցութեան, ստորագրեցին այն պաշտօնագրեր զորս իրենց մատուցած էր Թագաւորը:

—Արտաքին գործոց նոր նախարար Պ. Նիքոլիչ սերպ դեսպաններուն ծանոյց պաշտօնապէս յայտարարելու թէ Աղեքսանդր Թագաւոր չափահաս հրատարակած է ինքզինք և իշխանութիւնն իւր ձեռքն առած է: Վիեննայի սերպ դեսպանն արդէն ըրեր է այս յայտարարութիւնը:

—Սերպիոյ արտաքին գործոց նոր նախարարն ընդունեց դեսպանները:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 16 Ապրիլ. — Նոր նախարարապետ Պ. Տոքիչ ըսաւ դեսպանական և լրագրական անձերու թէ Սերպիոյ վերջին դէպքերն, անխուսափելի հետեւանք ներքին կացութեան, օտար Տէրութեանց կողմէ ներշնչուած չեն:

—Երդումէն յառաջ, Թագաւորն ընդհանուր ներում պիտի շնորհէ քաղաքական յանցաւորաց: Թագաւորին հայրն ու մայրը Պելկրատ պիտի գան առաջիկայ ամսուն: Նախորդ խնամակալ Պ. Ռիսթիչ պիտի երթայ ջերմուկներն, և պաշտօնակից Պ. Պելիմարքովիչ իւր ագարակը պիտի քաշուի: Պ. Տոքիչ այցելեց Պ. Կարաշանինի:

—Խորին գոհունակութիւն պատճառեց Վիեննայի սերպ դեսպանին հեռագիրը թէ Գալնոքի կոմսն, ի պատասխանի պաշտօնական ծանուցման, վերստին յիշած է կայսեր համակրանքը պատանի Թագաւորին վրայ, մաղթելով բարեբաստիկ իշխանութիւն: Ամեն արքունիք և կառավարութիւնք իրենց համակրանքն և շնորհաւորութիւններն հաղորդած են Աղեքսանդր Թագաւորին:

—Դեսպանապետք պիտի փոխուին ի մօտոյ:

—Պ. Տոքիչ յայտարարեց թէ նոր վարչութեան գործը պիտի ըլլայ օրինական վիճակը վերահաստատել, անկարգութիւններն արգիլել, ելեւմուտքը բարեկարգել, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ առեւտրական դաշնագիրը վաւերացնել տալ, և ամեն երկրաց հետ լաւ յարաբերութիւններ մշակել:

ՏՐԷԶՏԷՆ. — Առողջապահական Դեսպանախորհուրդն որոշեց գլխաւորապէս որ հնտախտի դէմ միջազգային տնօրէնութիւնք շարունակուին, բայց յապաղային շնորհելով անօգուտ արգելքներն որք Դանուբի գետաբերանին վրայ կը յարուցուին վաճառականութեան դէմ:

ԼՈՆՏՈՆ. — Թիբու-Թիբի որդիք նամակներ առեր են ծանուցանող թէ Էմին փաշա և իւր մարդիկ ջարդուած են պատերազմի մը մէջ, ինչպէս ժամանակէ մ՚ի վեր կը զրուցուէր արդէն:

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Բովանդակ Ռուսիոյ մէջ ցանքերը շատ յաջող վիճակ ունին:

ՓԱՐԻԶ. — Ի Լօրիան դեռ կը պատահին հնտախտական դէպքեր:

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ. — Արժանթինի կառավարութիւնն անգլ. կառավարութեան յանձնեց զՊ. Ճէպըզ Սբէնսըր Պալֆուռ, նախկին երեսփոխանն, որ անգլ. Լիպէրաթօր անուն կալուածական սնանկացեալ ընկերութեան խարդախական գործին մէջ մեղսակից է:

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 3 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ½
3 » Փարիզի		22 77½
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 21
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 18
Կէս օրին		24 17½
Թամփիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 3ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառ. Թիւն [illegible] Սէրի		56 50
» »	»	34 75
» »	»	24 39
ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ		
Սօսիյէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8
Պանք տը Բօնա	» »	4 34
Օսմ. Շանտ է փալ՛օր	» »	4 32
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 25
Թրամուէյ	» »	585
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	510
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	92 ¼
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		65 ½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 15 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանդ 3 %	93 82
» » 4 ½ %	106 87
Օսմանեան բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 25
Օսմ. մասն. արժեթուղթ	481 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	433 75
Օսմանեան Երկաթուղի	92 52
» Բէժիի բաժնեթուղթ	377 50
Պանք Օթօման	601 25
Քրէտի Լիօնէ	762 50
Իտալական Ռանդ 5 %	92 85
Եգիպտական միացեալ	506 87
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 145
Օսմանլըք Օսմանեան բօնսօլիտէ)	385

ԼՈՆՏՐԱ, 14 Ապրիլ

Անգլ. բօնսօլիտէ	98 93
Օսմ. » Սէրի Դ.	22
» » » Ա.	56 50
» » » Բ.	34 75
» » » Գ.	23 37
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96
Պանք Օթօման	14
Այտընի երկաթուղի	16
Դասապայի երկաթուղի	15 50
Եգիպտական միացեալ (բէնիֆիյէ)	101
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 15 Ապրիլ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 95
» Փարիզի »	48 80
Օսմանեան Բէժիի բաժնեթուղթ	182 50
» Երկաթուղի	52 20

ՊԵՐԼԻՆ, 14 Ապրիլ

Օսմանեան Երկաթուղի	94 50
Օսմ. Բէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 345
» Փարիզի »	81

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 16 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանդ 3 %	95 75
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 17
Օսմ. երկաթուղի	92 50
Օսմ. Բէժի	— —
Օսմ. մասն. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	602 50
Օսմանլըք	— —

ԻԶՄԻՐ

Իզմիրի ազգ. վարժարանաց վիճակը քաղաքիս հասարակութեան վրայ խոր տպաւորութիւն թողած և խնդրոյ նիւթ դարձած է։ Եթէ մարդ մօտէն իրազեկ լինի վարժարանաց արդի ամուլ վիճակին, անկարելի է չի յուզուիլ ի տես այն փառաւոր և չքեղ յարկին տակ պարզուած կացութեան։

Իզմիր լինելով վաճառականական քաղաք, գալոցի վիճակն ալ պարտէր համաձայն ըլլալ այդ պահանջմանց և շրջանաւարտներ հանել, այսինքն թէ գէթ օտար լեզու մը բաւականին լաւ և առեւտրակալութիւն կամ կրկնատումար ուսած լինել գէթ ա՛յնքան լաւ որչափ կը պահանջուի ամեն ուրեք։

Շրջանաւարտներ՝ ասա օրերով, ամիսներով, մինչեւ իսկ տարիներով ձեռքերնին գրպան դրած փողոցները կամ քարափը կը չափչփեն. կը պահանջուի ֆրանսերէն. երկու տող իսկ անսխալ չեն կրնար գրել, ամենակենսական տումարական գիտութիւն կը փնտռուի. անկէ բնաւին տեղեակ չեն։

Ազգն իրաւունք չունի՞ խստապահանջ ըլլալ, երբ իր մէջէն բարերարներ կամ ժողովրդի կողմէ չքեղ դպրոցներ կանգնած, տարեկան 1,200 ոսկւոյ պատկառելի գումար մը կը ծախսէ, ինչո՞ւ պահանջկոտ չը լինի որ դպրոցը բարեկարգ լինի. ինչպէ՞ս տեղւոյս յոյները և ուրիշ ազգի երիտասարդք կըրնան կամ կը յաջողին մինչ Օսմանեան Պանքայի, երկաթուղեաց պաշտօնէութեան և այլ վարչութեանց մէջ ընդունուիլ և մեր դպրոցներու շրջանաւարտներն ո՛չ։ Տարիներ առաջ այստեղի հրապարակին վրայ հայերն առաջնակարգ դիրք մը բռնած էին յայս օտար տարերց, մինչ այժմ կը ցաւիմ ըսելու որ կորուսած են այդ դիրքը։

Սոյն տողերը գրողին ինչպէս և շատերու կարծեօք՝ սոյն չարեաց պատճառը կուսակցական խնդիրն է որ տարիներէ հետէ կը շարունակուի. Գործօն անձնաւորութիւնք բոլորովին կղզիացեալ, մեկուսի դիրք մը բռնած, կը ցաւին այժմեայ վիճակին վրայ. սակայն որո՞ւ է վնասն—Իզմիրի համայն ազգային։

Թէ՛ մէկ և թէ միւս կուսակցութիւնք քննադատելի ընթացք մը բռնած են. ամենակենսական խնդիրները այդ հոսանքին թող տուած և յանձնած են, որ մերթ ասա մերթ անդ տատանելով չենք գիտեր թէ վերջաւորութիւնն ո՛ւր պիտի յանգի։

Ունինք կարող անձնաւորութիւններ որք ոչ միայն քաղքիս ազգային մատակարարական և այլ պահանջմանց լիուլի գոհացում կրնան տալ, այլ ժամանակաւ ամբողջ ազգի մէջ առաջնորդի դեր ստանձնած են և իրենց ինչ ինչ գրական հրատարակութեամբք հանուր ազգին սիրելի հանդիսացած։

Ունինք բանիբուն և քաջարժուն առաջնորդ մը որ իւր ծանօթ գործունէութեամբ կարող է այս ճահճային կեանքը եդեմային կեանքի մը նմանեցնել, երբ ունենայ թիկունք. երբ այդ ծանօթ գործունեայ անձնաւորութիւնք մի կողմ թողուլ ամեն կիրք, վէճ և այլ նկատողութիւններ, մի սիրտ հաւաքուին Ս. Առաջնորդ Հօր շուրջ, շուտով մը հարթեն և գործի սկսին, արդիւնաւոր վիճակ մը կրնայ առաջ գալ։

Եթէ գրենք, ամբողջ Արեւելքի քանի մը թիւերը լեցնելու չափ տխուր իրողութիւններ կան որք դաստիարակութեան գործը անյաջողութեան կը դատապարտեն, մանաւանդ դաստատուց ոմանց ապիկարութեան պատճառաւ. զանց կրնեմ ասա յիշել մէն մի իրողութիւնն. միայն ասա կամփոփեմ մեր դիտողութիւնն որ ճշմարիտ այրած սրտի մը արտայայտութիւն է, յուսալով որ Գեր. Առաջնորդ Հայրն ամեն պայծառ ու պատշաճ միջոցը պիտի խորհի բառնալու համար անպատեհութիւնները։ Նոյնպէս կը յուսանք որ մեր սոյն տողեր արձագանգ կը գտնեն տեղւոյս գործօն դասակարգին մէջ և ամեն նկատում մէկ կողմ թողլով կուգան համախմբուիլ Ս. Առաջնորդ Հօր մօտ, որ այնքան փափաքող է դպրոցական և յարակից գործոց մէջ բարեկարգութիւն մուծանելու գաղափարին։

—Ս. Զատկի տօներու առթիւ Ս. Առաջնորդ Հօր նախաձեռնութեամբ ազգ. վարժարանաց աղքատիկ տղոց հագուստ տրուեցաւ. 40 տղոց համար Խաչեան եղբարք, 15 տղոց Արապեան էֆէնտի՝ և 10 ձեռք եւս մի համեստ անձի կողմէ որ իւր անունը չէ ուզած յայտնել։

—Զատկական տօներու առթիւ Զմիւռնիա քրիստոնավայել բարի սովորութիւններ ունի և որ այս տարի եւս գործադրուեցաւ։ Ամեն աղքատաց ալիւր և բրինձ կը բաշխուի՝ մէն մի ընտանիքի անդամոց և խեղճութեան համեմատ. Աղքատիկ դասը խումբ խումբ կանխաւ Բէշէլէ ձեռք կը ձգէ Առաջնորդարանէն։ Աւագ հինգշաբթի կատարուեցաւ բաշխումը։

—Աղքատասիրաց ընկերութեան հրաժարման լուրն հաղորդած էինք. Այժմ կը լսենք թէ Ս. Առաջնորդ Հայրը՝ հրաւիրագրեր ուղղելով տասնի չափ գործօն անձնաւորութեանց, սոյն ընկերութեան բարենպատակ ուղղութիւնն իւր նախկին փայլուն վիճակին պէս պիտի սկսի, բժիշկ և դեղ մատակարարել քաղքիս աղքատիկ և չքաւոր դասուն։

Ընկերութիւնն 6-700 ոսկւոյ գումար մը պահեստի ունի առաջնորդարանի արկղին մէջ, որու տարեկան տոկոսն կ'ընդունի. ունի նաեւ մի քանի կալուած. վերջապէս եթէ տարին գէթ անգամ մը յաջողի պարահանդէս մը սարքել, իւր պէտքերն ամբողջացած կը լինի։

Գ.

Իզմիր, 29 մարտ

ՎՇՏԱՀԱՐ ՍԻՐՏԸ

Ամեն առաւօտ, ամեն երեկոյ կը տեսնէր զնէ Պարթեւ, կը տեսնէր այն դեռատի բարձրահասակ աղջիկն որ, տանը պատըշգամին վրայ ելած, իրեններուն հետ կը ծծէր առաւօտուն ճաճանչն և վերջալոյսին մեղմութիւնն արտասուաթոր։

Չէր ճանաչեր զնէ. բայց շատ անգամներ այսպէս հեռուէն զնէ դիտելով, անճըշգրտելի բան մը մնած էր իր հոգւոյն մէջ, բան մը զոր կարելի չէ սէր անուանել, բայց որ շատ կը նմանի անոր։

Առաւօտ մը չտեսաւ զնէ. Գարունը նոր սկսած էր. Երեկոյին սպասեց. դարձեալ չտեսաւ. Յաջորդ օրը նոյնպէս. տասն և հինգ օր նոյն բանը. Գրեթէ անհանգիստ, հարցուց և փնտռեց մէկ քանիներու՝ անտարբերութեան դիմակին տակ. իմացաւ որ ծաղկախտէն մեռած էր խեղճ աղջիկը։

Երբ տուն դարձաւ Պարթեւ, պարապ մը զգաց հոգւոյն մէջ. Նստաւ գրասեղանին առջեւ, գլուխը երկու ձեռքերուն մէջ առաւ և սկսաւ խորհիլ։

Յաջորդ օրն հետեւեալ թուղթը գտան անոր գրասեղանին վրայ.

«Անցեալ գարնան բնաւ չէիր մտածեր, եղկելի՛ աղջիկ, որ այս գարնան չպիտի հասնէիր. Եւ ո՞վ երբէք մտքէն կրնար անցունել թէ պիտի թառամէիր դու, ծաղիկ հոգեգրաւիչ գեղոյ, շնորհաց և առողջութեան, զոր տարաժամ վաղաղրաւ թարշամեցուց դժնդակ ախտ մը սուղ ժամանակի մէջ։

«Համայն կեանք էիր դու, բովանդակ սէր և առողջութիւն։ Պայծառ աչքերէդ յար դուրս կը ճառագայթէին հոգւոյդ անբծութիւնն և սրտիդ բարութիւնն։

«Մանուկ օրիորդ մ'էիր. քու շարժմանցդ, նայուածքներուդ, ընթացքիդ մէջ որ ազնիւ էին ու չքեղ, չգիտեմ ինչ մանկական բան մը կար որ մեր սիրտը կը յանկուցանէր և մեր միտքը կը հրճուեցնէր։

«Երբ քու տանդ պատշգամն ելնէիր, զոր կը շրջապատէին համապարփակ վէտ վէտ առկախ գրաստանգներ հոյլ և հոյլ ձեռնողկոյզի, բնութեան ամենաճոխ մէկ զարդը կըլլայիր, և հեռուէն քու վրադ կը պչնուէին բազմաթիւ զոյգեր հիացեալ աչքերու։

«Բա՛ւ է, այլ եւս չպիտի տեսնենք զքեզ ուրեմն հոն, դալարիք և ծաղիկներով շուրջ պատեալ, մերթ առանձինն, մերթ ընկերներուդ հետ, որոց հետ կը փոխանակէիր ժպիտներ և բառեր զոր չէինք լսեր մենք, այլ որոց կը զգայինք հեռուէն անուշութիւնն և իմաստութիւնը։ Ոչ եւս ուրեմն պիտի զմայլին մեր աչքեր, դիտելով զքեզ հոն, գոհա՛ր գարնանագունաճ եւ եռանդուն, նոր ոմն Ամարիլլիս ծաղկապսակ։

«Ոչ առաւօտուն, երբ մազերդ դեռ ցիր ու ցան, անխնամ կերպով հագուած, կ'ելնէիր տունջեան ծնունդը ողջունել պատուհանին առջեւ, ոչ երեկոյին անմռունչ այն պահուն, երբ ամարան երկայն օրուան մը կենսաբուխ ջերմութենէն զգայուն խոնջեալ երկիրն հանգիստ կը խնդրէ, և մեր հովիտն կը սկսի թանձր մշուշով մը ծածկուիլ, ինչպէս շղարշ մը գլխուն կանանց մանկամարդ՝ երբ կուգէ ննջել, ոչ երբ դրացի պուրակներու և ծառաստաններու մէջէն սոխակը լսելի ընէ իւր հոգեզմայլ շեշտերը, ոչ երբ կ'լուն հառաչէ, ոչ երբ ճահճին գորտերուն պարերգը դիեզ խորհելու հրաւիրէ, չպիտի՞ տեսնենք զքեզ, չպիտի՞ երեւիս և չպիտի ծագես, ո՛վ գեղանի։

«Բայց վերստին պիտի ճռւըլան սիրատարփիկ թռչուններ. բայց նորէն պիտի լսուին երեկոյեան աղմուկները որ տունջեան հետ կը սկսին մարիլ։ Նորէն գիշերներու թագուհին պիտի հոսէ իւր մեղմ նշոյլները և պիտի լեցնէ մեր հովիտը լուսով, յուսով և սիրով։ Նորէն պիտի լսուին երգեհոնի մը աւելի կամ պակաս նուագ խաղերն կամ մանկական ձայներուն հեռաւոր երգերը։ Մասրին և խոտերուն թեթեւ, այլ կենսաբեր բոյրը պիտի լեցնէ մեր երակները ջերմութեամբ եւ մեր սիրտերը յիշատակներով։

«Ճերմակ թիթեռնիկները պիտի ճախրեն օդին մէջ և պիտի երթան, թռչտուն համբոյրներ, գգուել ծաղկազգեաց և սպիտափառ բոյսերը։

«Մատաղ այգիներու մէջ, բոյլ բոյլ հարսնուկները պիտի յօրինեն բոցերու ընդարձակածաւալ ծով մը, բոցերու որ չեն զարգանար ու չեն ծաւալիր, այլ որովք հրդեհեալ կ'երեւի երկիրս արեգին հրաբորբոք ճառագայթներուն տակ։

«Ամարային մշտագգեաց երեկոյներուն, երբ արեգակն հորիզոնէն նոր սահած է ի վայր, գառներու պապաչիւնը, կովերու սրտաթունդ բառաչը, բոժոժներու տարտամ հնչիւնը պիտի հռչակին օրուան մահը և հանգստեան պիտի հրաւիրեն։ Եւ այն պահուն, քաղաքներէն, աւաններէն, դաշտերէն և գիւղերէն տուն դարձող գունդագունդ այրեր և կիներ, ծերեր ու մանուկներ, երիտասարդներ ու կոյսեր, փոշտով ու ծաղիկներով բեռնաւորուած, պիտի դառնան փառաւոր օրուան մը վայելքներէն ու խոնջութենէն հանգչելու և իրենց մտքէն ըսելու թէ այդ եղանակին ո՛րչափ անուշ է կեանքը...

«Հովտին խորը, մեր գիւղին մէկ ծայրը, բլրակ մը կը բարձրանայ, որուն զառիվայրին ստորոտը կան քանի մը մատաղատունկ որթեր։ Այժմ կարելի է տեսնել հոն արեւուն ճոխ ճառագայթներովը լուսաւորուած և մեղմ զեփիւռէն թեթեւաշարժ երփներանգ գորգ մը գարնային տեսակ տեսակ ծաղիկներու։ Ահա հոն կը հանգչին մեռեալները։

«Եւ որովհետեւ շատ դառն է այս արփաւէտ գարնաւէտ եղանակին մէջ մահուան վրայ մտածել, որովհետեւ լիաբուռն կենդանութիւն կը սփռէ այժմ բնութեան հզօր ձեռքն երկրիս վրայ, ուր նաեւ հոծ են տեղ տեղ գերեզմաններ, պէտք է զգուշանալ անոնց հանդիպելէ մեր շրջագայութեանց մէջ։ Եւ նա է խոհեմ և զգաստ, ու անոր երանի՜ հազար անգամ որ գարնան օրերու մէջ չերթար մենաւոր թափառիլ դաշտավայրերու կամ անտառներու մէջ, որ երբեմն մեռեալներու քաղաքն են, այլ կենդանեաց քաղաքին աղմուկին ու ժխորին մէջ կը յաճախէ, կերթայ անցունել ցերեկուան ժամերը...

«Հէ՜ք աղջիկ, զքեզ, մեռեալները մըտածելով, գոյութիւնս դառնացաւ, և հոգիս վարժուեցաւ տեսակ մը տարօրինակ սփոփանք գտնել այդ դառնութեան մէջ։

«Խորհելով ձեր վրայ, և այլ եւս անսովոր անուշութիւն մը սկսան ունենալ ինծ համար քանի մը թռչուններու կռիւն ու ճռուողիւնը. Վասն զի խօսիլ սկսան ինծ անհունութեան վրայ, յաւիտենականութեան վրայ, ապագայ անպատմելի էութեան մը վրայ, և անդրաշխարհային հրճուանքով համակուեցայ։

«Առուակին կարկաչին մէջ ձեր անուշ խօսքերը լսել կարծեցի, ո՛վ մեռեալներ, և արտասուօք լցուեցան աչքերս։

«Մայիսի ցօղաթուրմ վարդը շատ բաներ պատմեց ինծ, բաներ զոր կը զգամ առանց բացատրել կարենալու. զի դուք այլ եւս դադրեցաք մեզ խօսելէ։

«Երբ բաժակներ տեսայ ծաղիկներու, որ հովանուտ տեղեր զեփիւռով կ'օրօրուէին և կ'ելնէին ու կ'իջնէին, ձեր քընքուշ կուրծքին ելեւէջը տեսնել կարծեցի, երբ կը ննջէիք դուք ի կենդանութեան, վարդ այտերով, մանրաքիրտն ճակատով ու շնչառութեամբ որ ծանրացած էր ննջէ և քաղցրութեամբ լի երազներու ազդեցութենէ։

«Յանկարծ, սակայն, քաղցր էր ձեր քունն ու թեթեւ. և մեղմ ձայն մը որ ձեր անունը տար, հովիկն որ կիսաբաց պատուհան մը ճռնչեցնէր սակաւիկ, զարմացած թռչուն մը, որ սխալմամբ ձեր սենեակը մտած ըլլար, թեւերուն շրշիւնը կարող էին զձեզ արթնցունել. Եւ երբ արթննայիք, աւելի պայծառ եղած էր ձեր նայուածքը, պայծառ բան մը ունէին պահ մը ձեր բիբերը, նորածին մանկան աչքերուն պէս, որ առաջին անգամ կը փթթին գրկել երկնից լոյսն ու տեսնել աշխարհը։

«Այլ այժմ ի զուր, աւա՜ղ, կուգամ կոչել ձեր անունը. ի զուր կ'աղաղակեն և կ'անուանեն զձեզ ամենագորով անուններով զոր կրնայ գտնել մարդուս յուսահատ գորովը. Չէք արթննար ձեր քունէն։»

Յ. ՍԵԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Ա.

Գիւղերն առ հասարակ իրարմէ հեռու են. Տներն այնպիսի եղանակաւ մ'իրարու կցուած են, որ անվարժ անձ մ'առաջին տեսութեամբ չի կրնար անոնց թիւը ճշդորոշել։ Այլեւայլ պատճառներ ստիպած են զմարդիկ իրարու կից բնակիլ և այնպիսի վայրեր իրենց բնակութեան տեղի ընտրած են, ուր ըստ ինքեան թռչունք իրենց բոյնը դնելու էին. Ինչ որ երբեմն հարկ անհրաժեշտ էր, այսօր՝ ինչպէս առ հասարակ կ'ըլլայ, սիրելի սովորութիւն դարձած է։ Գրեթէ ամեն հայ գիւղ (բացառութիւնք շատ քիչ են) գոնէ իմ նկարագրած նահանգաց մէջ կա՛մ ցից, ամուր ու ապահով բարձանց վրայ են, եւ կա՛մ անդնդախոր ու ամեն կողմանէ փակեալ ձորերու մէջ։ Շատ անգամ գլխու պտոյտ կ'ունենայ մարդ, երբ լերան բարձր գագաթէն իջնալով կամ անդնդախոր ձորէ մ'ելլելով մարդկային այսպիսի բնակավայրի մը կը մերձենայ. Ուղեւորն ո՛րչափ յոգնած ալ ըլլայ, հարկ է որ ձիէն իջնայ և օձաձեւ ծամածուռ ճամբաներու վրայէն,—որ այս անունն կրելու արժանի չեն,—քարերու զարնուելով և ցեխի մէջ ընկղմելով քաշ՛ իւր նպատակին հասնելու համար։ Երբ վերջալուսին գիւղն սկսին հոս հոն լոյս վառել, հեռուէն լոյսն այնպէս մը կ'երեւայ իբր թէ օդոյ մէջ լոյսեր կը թռչին։ Դաշտային երկիրներու գիւղերը նախկին ժամանակներն պարսպով շրջապատուած կ'ըլլային։

Մեծ պողոտաներու մօտ շատ քիչ գիւղ կը գտնուի. ուստի և ստէպ՝ ամբողջ օր մը ճանապարհորդելով գիւղի չես հանդիպիր, որ պարագան ուղեւորին՝ ի մասնաւորի ամառն ու ձմեռը՝ մեծամեծ դժուարութիւններ կը պատճառէ և այնտեղ հանդիպելով չուզեր ժամանակ կորսնցնել։ Այսպէս՝ ստիպուեցայ ես անգամ մը Տաթեւու վանքէն Կեօրես աւանը դարձած ժամանակս—որչափ կը յիշեմ—իբր կէս օր տեւող ճամբայ մ'արեգական կիզիչ ճառագայթից տակ կտրել անցնիլ և ծարաւս անցընելու տեղ մ'ալ աղբիւր չգտայ. հազիւ իրիկուան դէմ հնձողներու պատահեցայ, որ սիրով ինծի խմելու ջուր տուին իրենց քով մնացած պաշարէն։ Հեռուէն նախ և յառաջ գիւղին եկեղեցւոյն (որ առ հասարակ գիւղին մէջտեղը բարձրադիր տեղ մը կառուցուած և փոքրիկ պարտիզով մը շրջապատուած կ'ըլլայ,) փայտաշէն աշտարակը կը տեսնուի՝ որ իբր ամէնէն բարձր չէնք նախ աչքի կը զարնէ։ Գիւղ մերձեցողն՝ շանց գրեթէ խըլացուցիչ հաչիւնը կը լսէ։ Շունք գիւղերու մէջ մեծ բազմութեամբ իբր պահապան կը պահուին և որչափ աւելի վայրենի են, այնչափ աւելի յարգի են։ Շատ աւելի վըտանգաւոր են գամբռնի (հովուական) շուն անուանեալք, զոր դիտմամբ մարդէ ու բնակարաններէ միշտ հեռու կը պահեն եւ երբեք հօտէն բաժնելով գիւղ չեն բերեր, որպէս զի վայրենի մնան և մարդու չընտելանան։ Միայն ամառը կարելի է՝ երբ արեգական կէսօրուան ջերմութիւնն ամէն կենդանի էակները ստուերախիտ զով տեղեր կը հրաւիրէ, առանց այդ կենդանեաց աղաղակէն նեղուելու փողոցները շրջիլ։

Սովորաբար ամեն գիւղ մերձակայ կողմերն իւր Բոխչաներն՝ պտղոյ ու կանաչեղինաց պարտէզներն ունի. առ հասարակ դժուարին է գիւղի մէջ այնպիսի տներ գտնել՝ որ պարտէզ ունենան։ Տեղւոյն դիրքն, կլիմային և ջրաշատ ըլլալուն համաձայն կ'ըլլայ պարտիզաց մեծութիւնը, որ գեղեցիկ տեսք մը կ'ունենան իրենց պտղատու ծառերովն՝ որ են կեռասենի, ծիրանի, թթենի, ընկուզենի, դեղձի, նռնենի և սերկեւլի։ Տաճկաստանի մէջ այնպիսի գիւղական տներ ալ կան՝ որ պարտիզով շրջապատուած են, ինչպէս կը ստորագրէ Շօյէ.

«Պարտիզաց անընդհատ շարքն տասը քիլոմեդրէ աւելի տեղ կը գրաւէ։ Պարտէզք բարձր հողէ պատերով և կաղամախիներով շրջապատուած են, որոց մէջ խառնիխուռն տնկուած են՝ խնձորենի, կեռասենի, ընկուզենի, թթենի և նմանապէս որթատունկի վեհ բներ։ Տները՝ որ մեծ բազմութեամբ այս պարտիզաց մէջ ցիր ցան կը գտնուին, նոյնպէս և այն գիւղերու տները՝ որոնց մէջէն հետղհետէ անցնինք, ամառն հաճոյական ապաստանարան մը պիտի ըլլան։» Ինքը, Շօյէ, ձմեռը կը ճանապարհորդէր. Իւր նկարագրած գիւղերը Կեսարիոյ շրջակայքն են։ Տանց համար կ'ըսէ. «Դժբախտաբար յետին աստիճանի գէշ շինուած են, և գլխաւորաբար կը բաղկանան հողէ երկու պատէ՝ որոց վրայ կը հանգչի հողէ կամ յարդէ յարկը՝ յենլով ճիւղերու կամ յոռի տաշուած տախտակներու վրայ։ Պատուհանի տեղ կը բռնեն բազկի հաստութեամբ ծակեր, որ աղէկ կամ գէշ իւղոտած թղթով փակուած կ'ըլլան. ասոնք Ասիոյ մէջ սուղ ապակւոյն տեղը կը բռնեն աւելի աժան կերպով՝ բայց նաեւ տգեղ երեւոյթով։

Գիւղացւոց կալն ու մարագը այս պարտիզաց մէջ է։ Մի միայն այս շէնքերը՝ յետ եկեղեցւոյ շեղ տանիք ունին։

Հայ գիւղի մը արտաքինն՝ առանց նաեւ ուչ-ւոյ դիրքն ի նկատի առնլու, շատ քիչ մխիթարական երեւոյթ ունի և հազիւ թերեւս Եւրոպացի մը ուզէ այդտեղ ամառն անցընել։ Տներն՝ որ նոյն գծի վրայ և իրարմէ բարձր դիրք շինուած են, հարթաձեւ, յարդով ու աւազով խառն հասարակ չզաթէ յարկերով ծածկուած են առանց պատուհանի։ Այս տներն այնու սանդղաձեւ կ'երեւան, որ տան մը եռեւի պատըն գրեթէ մինչ այնչափ բարձր կ'ըլլայ՝ որչափ է իւր կռնակի տան գաւիթը, որով և երբեք չի տեսնուիր. Շինութիւններն բարձր դիրք երկրի մէջ իրարու վրայ կառուցանելն Ռուսաց բովն ալ գործածական կ'երեւայ. «Ռուսաց բնակարաններն ալ որոշ առանձնայատկութիւն մ'ունին՝ մանաւանդ լեռնային տեղերը. Քարաշէն, հարթաձատակ հիւղերը լերանց ցից զառիվայրերուն այնպէս կպած են որ խոնարհագոյն դիրք ունեցող խղիկին յարկը բարձրագոյնին առջեւը սանդղի աստիճան մը կարծես կը կազմէ. Նախկին ժամանակներն ընտանեաց բնակած տներն որմով մը կ'ամրացնէին. Որմը հաստատուն աշտարակ մը եւ որմածակեր ալ կ'ունենար։»

Ծառ ու թուփ չգտնուելն ու փողոցներու նեղութիւնն, ծամածռութիւնն ու խորդուբորդութիւնն՝ այս տեսով կուտակեալ տանց միօրինակ և անհամ երեւոյթ մը կուտան. Ասոր վրայ աւելցնելու է նաեւ ճամբայ անուանելոց աղտեղութիւնն՝ ի մասնաւորի գիւղին շրջակայքը. Աստ անդ բրգաձեւ կը բարձրանան ահագին աղբակոյտք, որ իրենց հոտն ամեն կողմ կը տարածեն. Առ հասարակ ամեն աղտեղութիւն՝ բայց ի մասնաւորի այն տեղերը՝ ուր փայտի առատութեան պատճառաւ աթարն իբր վառելիք չի գործածուիր և մեծ բազմութեամբ արջառ կը պահուի, գիւղին քովն նետուելով մեծ կոյտեր կը կազմէ, ժամանակաւ առաւել քան զառաւել կը մեծնան եւ երբեմն երբեմն սաստիկ անձրեւներով իրենց քանակութենէն քիչ մը բան կը կորսնցնեն։ (1)

Հայաբնակ գաւառաց քանի մ'որթատունկ եւ բամբակ մշակող գիւղերն միայն աղբն երկիրն արգաւանդ ընելու կը գործածեն, թէեւ առ հասարակ լաւ գիտեն անոր յարգն ու փոքրիկ բանջարանոցներու համար ալ կը գործածեն. Ասոր պատճառը մասամբ ճանապարհաց յոռութիւնն է,—սայլ գործածելն՝ ինչպէս յիշատակեցինք, լեռնական մասին մէջ տարածուած չըլլալուն՝ աղբն իշով կամ ձիով (2) հեռաւոր դաշտեր տանիլը գիւղացւոց կարծեաց համաձայն հազիւ կրնայ ժամանակի կորուստը ու ծախքը փոխանակել,—և մասամբ ալ երկիրն բարեբեր ըլլալն։ Երկիրը սեւ հող է և ըստ այսմ արօրուելու ժամանակ կը նայուի որ ըստ կարի խորունկ ըլլայ ակօսը և առ այս երկու անուոյ վրայ հաստատուած մասնաւոր գործիք մը կը գործածեն, զոր գութան կ'անուանեն. Գութանին վեց կամ ութ զոյգ եզ կամ գոմէշ կը լծեն և երկու կամ երեք հոգի պէտք է՝ որ ձեռքերնին երկայն գաւազաններով եւ լուծի վրայ նստած՝ լծեալները շարժեն։

Տարակոյս չկայ որ մաքրասիրութիւնը պէտք չէր թողուլ գիւղացւոյն՝ իւր բնակավայրին շրջակայքն այսպիսի բուրգեր կառուցանել. սակայն գիւղացին անասնոց հետ միշտ գործ ունենալուն, ամեն օր ու ամեն ժամ անոնց հետ զբաղելուն՝ այնպէս անոնց վարժած է որ հազիւ ի վիճակի է իրեն անհաճոյական կողմն ըմբռնել. և եթէ զինք մտադիր ալ ընես՝ ոչ դոյզն անգամ կը լսէ. «Այս աղբն—կ'ուզէ ըսել՝ կովուն ու եզան—ոսկի ըլլայ. ինքն է որ զիս եւ զաւակներս կը պահէ և չի թողուր որ բերանս ցամքի (այսինքն՝ եթէ կաթ, պանիր ու կարագ չունենամ՝ ցամաք հաց ուտելու կը ստիպուիմ), ինքն է՝ որ զիս հիւրի առջեւ պարզերես կը հանէ. Թո՛ղ Աստուած օրհնէ և բազմացնէ։» Այս ու ասոր նման խօսքեր նախապաշարեալ մարդու մը տեսութիւնները կը պարզեն։ Այսպիսեաց համար անասունն ամենայն ինչ է, և մարդուն միտքը տարակոյս իսկ կուզայ թէ արդեօք ասոնք իրենց հոգեկան բարձրագոյն ձիրքն՝ իրենց անասնէ վեր ըլլալն գիտե՞ն։

Թէ դաշտային գիւղերն իբր վաթսուն տարի յառաջ ևս լաւագոյն չէին, յայտնի է Պառոտի ստորագրութենէն,

«Գիւղերուն տեսքը՝ չի կրնար անոնց գրաւիչ զօրութիւն տալ. Կաւաշէն տանց յարկերն բոլորովին հարթ են և կաւով ծածկեալ. Պատուհանի տեղ կը ծառայեն քանի մը ծակ՝ որ ընդհանրապէս գաւիթ կը նային, ուր է եւ դուռը։ Հողէ պատ մը կը շրջապատէ ամեն կալուած. և ամեն ուղղութեամբ ծուռումուռ ճամբաներով ծածկուած են այս կալուածոց մէջտեղն եղած միջոցներն։ Ըստ այսմ, այս գիւղերը չունին այն գեղեցկութիւնն ու հրապոյրն որ Եւրոպայի գիւղերուն յատուկ է, այլ մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը, գետնէ մինչեւ առաստաղ միեւնոյն նիւթէ և միեւնոյն գունով են՝ ըստ ամենայնի նման հողոյ։ Քիչ մը հեռուէն իսկ անկարելի է անոնց գիւղ ըլլալն իմանալ եւ արդեամբք ալ թերեւս շատ աւելի մօտ չէր զրուեր, եթէ քանի մը ծառեր անոնց տեղը մատնանիշ չընէին։»

Հողէ պատ շինելու սովորութիւնն ուրիշ տեղեր ալ կը տեսնուի. Եղիսաբեթուպոլսոյ շրջակայքը պարտէզք հողէ պատերով շրջափակուած են. և զարմանալին այն է որ պատերը այնպիսի տեղեր եւս հողէ կը շինուին, ուր առատութեամբ քար կը գտնուի և շէնքի գործածելն շատ աւելի դիւրին է և նպաստաւոր։ Կը յիշեմ թէ ինչպէս գիւղացի մ'ի Մեղրի՝ ուր ամենայն ինչ քարէ է, մեծ աշխատութեամբ իւր պտղոյ պարտէզը հողէ պատով մը շրջապատելու կ'աշխատէր՝ որ արեգական ջերմութենէն խորխորելուն և անձրեւներէն ի բաց տարուելուն՝ անընդհատ նորոգութեան պէտք ունէր։ Թերեւս կրնայ հաւանականութեամբ ընդունուիլ թէ այս եղանակաւ շինելն՝ որ խեցեգործութիւնը շատ կը յիշեցընէ, շէնք շինելու առաջին ու նախնական աստիճանն էր, որմէ յառաջ էր սակայն գետնի մէջ ծակեր բանալն ու բնական այրերու մէջ բնակիլն։ Որովհետեւ ստոյգ է թէ այսպիսի պատ մը շինելու համար շատ աւելի նուազ ճարտարութիւն ու արուեստ կը պահանջուի քան թէ քարերն ու գերաններն արուեստով իրարու վրայ դնելով յարմարցնելու։

Հանրիէս Ահօրբէայ

---

(1) Այս տեղերն իբր ճեմիշ ալ կը գործածուին, վասն զի չկայ գիւղական տուն մը՝ որ այս մաս ունենայ։ Այս պարագան շատ մեծ դժուարութիւն կը պատճառէ օտարականի մը՝ մանաւանդ այն ատեն, երբ գիւղին կենդրոնը տեղ մ'իջած է եւ ստիպուած՝ անհանդարտ շանց մէջ այսպիսի տեղ մը փնտռել։ Շատ մանրավէպեր կը պատմուին այսպիսի դիպաց առթիւ։

[2] Առ Հայ գեղացիս՝ բաց ի յիշուածներէն իբր բեռնակիր կենդանի կը գործածուի նաեւ ջորի։ Թաթարք առ այս վախճան գոմէշ, ուղտ եւ կով ալ կը գործածեն։ Ուր որ սայլ կամ կառք գործածելու սովորութիւն կայ՝ սովորաբար գոմէշ կամ եզ կը լծեն, շատ քիչ անգամ ձի։ Էշ կամ ջորի լծել երբեք տեսած չեմ։

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մորթին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ գինօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գըլանճեան խան։ 398

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ 4, Պէխչէճի-Զատէ Էֆէնտի խան. Մաքասճըլար, Ստամպոլ թիւ 4։ Ամեն օր ժամը 7 էն 12, բացի ուրբ. եւ տօն օրերէ։

Սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնն ընծեռած է այն ամեն կանխամտոց միջոցներն եւ ծեռնհասութիւնն, որոց օժանդակութեամբ

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ սուլ. հայ. յուն. զաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. եփրայեց. եւ պուլղ. լեզուօք դատական, առեւտրական եւ այլ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, ինչպէս են. ադիրսագիր, լաճիա, բրօթէսթօ, ծանուցագիր, մուրհակ, յօդուած եւլն։

ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, որ լեզուի որ կը պահանջուի։

ԿԸ ԿԱՐԳԱԴՐԷ շփոթ եւ կնճռալից հաշիւներ. տոմարակալութեանդրութեան կը վերածէ անկարգ տումարներ. այցելու պաշտօնէի հանգամանօք կ'ստանձնէ գրասենեակաց հաշուական գործեր։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, ուղղութիւն երաշխաւորեալ։ 27 37—60

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ
Հիմնեալ 1889 ին
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի

Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ Թիւ 6

Վաճառում և գնում, փոխանակութիւն և վարձում, դաշնակայարդարում և նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամեն մրցում կը ջրէ։ Սրահի քօնսոլաւոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնարանով, ֆրանսական պատրաստութիւն Պլէյէլ վաճառատան, տաս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը և չորս պատուանդաններով։ (Պլէյէլ վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկեայ և արծաթեայ շքադրամ և պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ազեւոր(հնութիւն) —Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ և արծաթազօծ նկարներով (Պլէյէլ)։ Երեք օքթավով դաշնակներ, նուէրի համար.—Ինքնանուագ դաշնակներ.— Բոտոֆօն՝(այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ).— Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Յիշեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով եւս կը նուագուին. Պոլ դաշնակներ բոլորովին պաղայի վրայ ոսկեզօծ արոյրէ ծաղիկներով.— Երգիոնք Ամերիկեան.—Նօթա դարձնելիք կատարելագործեալ գրակալներ, (tourne-feuillets). Ինքնաշարժ գրակալներ.—Մետաքսեայ գրակալներ.— ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւաներկ գրակալներ։ Աթոռակներ և թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ դրութեամբ էթիւտներ.— Պարզ և հնչական չափահարներ.—Երաժշտակալներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծածկոցներ դաշնակի վրայի և ստեղնարանի համար. սիրուն առարկայներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար եւն. եւն. դաշնակի ամեն տեսակ պիտոյքներ և մանր նիւթեր. մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառմամբ։ Յիշեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միւլլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։ 329

[illegible]
Կ. Պոլիս, 16 [illegible] 1889
Պարոնայք [illegible],
[illegible] գործածել ձեր [illegible] մինչեւ [illegible] մանկանց [illegible] և [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.
Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և յաջող պատրաստութիւնը մինչեւ [illegible] համարուելու է [illegible] յանձնարարելի դեղ։
ՏՐ. Ա. [illegible]
[illegible] բժիշկ Օսմանեան [illegible]

ԻԼԱՆ

Խրիսթաքինին Հաճը Օղլը Գօսթի զիմմէթինտէ պա իլամ ալաճաղը օլան մէպլաղըն թէէմինը խուսուսը զըմնընտա թահթը հաճզէ ալընան Ջէնկէլ գարիէսինտէ վաքը խուսուսի գարշուսունտա 82 նումէրօլը պիր պապ մէյխանէ կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ մէտեունը մումայիլէյհ էօհտէսինտէ պուլունան 30 սէհիմինին թարիխը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն սօնկրա պիլ միւզայէտէ ֆիրուխթընա միւպատէրէթ օլունաճաղը Սկիւտար Պիտաէէթ մահքէմէսի ինրա տայիրէսինտէն իլան օլունուր։

3 Նիսան 309 535

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ
Պահչէ Գափու, Լէօնէր Իչինտէ խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձեւ և աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու և փոքր տղայոց համար։ Այս տարի եւս ձեւաւոր և լաւ կերպասէ պատրաստ հագուստներ բերել տուած է։ Սոյն մթերանոցը դիմողներն բոլ առաջ այն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ 505 20—26

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ.“ Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ. Հիմնուած ըլլալով աւելի քան մի դար յառաջ, սոյն հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւնն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյց է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ բնակելի տուներ և վաճառատուներ, կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծ դիւրութեամբ [illegible] ազգաց, որք ունին փտանգ [illegible] կրած վնասներն։

Հ. ՄՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գալաթիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գլխ, Գոմրուկ խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄԲՈՒՐԿ ու ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ մինչեւ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և [illegible]ութիւններ և տանց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Գոյայ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹԻԱՑ
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Ցոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպական 43 յայտնի ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ և պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ [illegible] 369

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Պատրաստ ունի տպագրական [illegible] հաստատութեան մէջ [illegible] յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլ և այլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պաշարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք ևն. ևն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ
ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլիս.

[illegible] ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻ

[illegible] ջերմային հիւանդութեան, [illegible] որ անհատի բաղադրութեան մի է [illegible], և [illegible] ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կու գան [illegible] ջերման [illegible]։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կու գան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն [illegible] և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր [illegible], և արեան թունաւորում. որոց անուններն [illegible] ջերմն և [illegible], թիֆուսի ջերմն, ընդհատական ջերմն [illegible] և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ [illegible] վայրերէ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և [illegible] թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

[illegible] ջերմի ու տենդից դէմ [illegible] նիւթոց [illegible] կը գտնէ զայն [illegible] մէջէն, [illegible] Կ. Պոլսոյ [illegible]։ 350

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible] Մարսիլիա, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ Ընկ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	[illegible]	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Հուկօ	1300	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօլօրատօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րօմէօ	3200
[illegible]	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	3000	[illegible]	3300
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	Լէօ	2000	[illegible]	4300
[illegible]	3500	Լէփանթօ	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1300
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2300
[illegible]	2500	Մարէնկօ	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	Մարթէլլօ	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	Նէրօ	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	Օտտօ	2000	[illegible]	120

Էմբրըս Մոնարք	8000
[illegible] Մոնարք	8000
Լէյք Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ց. ՀՕԼՏ ԵՒ ՌԻՑՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւյիւք Միրքէթ
293 խան Ղալաթիա

ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻՆ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ինկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կու տայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ույժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անյայտ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հաճոյալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այս փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Կերպ չէ, և ամենեւին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻ Համաշխարհական մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և [illegible], Սիրքեճի Քալայըրըմ, Ղալաթիա փերրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քանձիւք, բրիտանական դեղարանը և Իզիտոր, հոտավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

EMULSION SCOTT

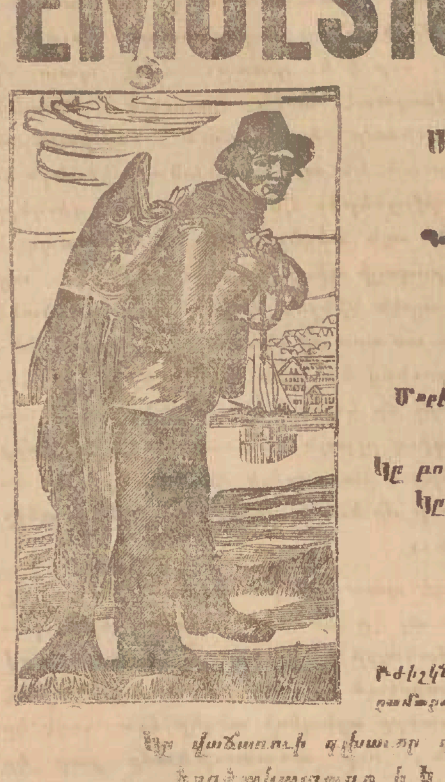

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ,
Իփոֆոսֆիթ կրի ու սոտայի
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՈՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Խմելու չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճատութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Ներգործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՏԸՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆ

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 5/17 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Եշ. 6/18 [illegible] ուղղակի [illegible] ժամ 5էն յետ միջօրէի. Պիրէոսի [illegible],
Դշ. 7/19 [illegible] ուղղակի, [illegible] ժամ 10ին։
Եշ. 7/19 [illegible]
Շ. 8/20 Օտեսայի ուղղակի, ժամը 2էն յետ միջօրէի։

Ազդ. — Ապրիլ 6/18, երեքշաբթի օրը [illegible] Պիրէոս, [illegible] 18

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլեայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւորաբար բանող

«Սիրքասսի» շոգենաւը ապրիլ 18ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրելի» շոգենաւը, ապրիլ 25ին Մարսիլեա պիտի ուղեւորի իրիկուան ժամ 5ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղղեաց, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477 [illegible] խան 4

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ
Որք [illegible] կը բանին Լիվէրբուլ և [illegible] միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4848
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	5574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	[illegible]	2393
Կեֆալոնիա	5517	Սարաքոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սքիթիա	4557	Բալմիրա	2144
[illegible]	2143	[illegible]	899
[illegible]	1876	Մարոքքօ	1355
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
[illegible] խան Թիւ 401
17 Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	Լօթուս	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
Մարէօթիս	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ
ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըլը սոքաք, Ուիթալ խան.

ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ
Հիմնեալ 1852 ի

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկ.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891 ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայս ինչպէս և նաւերն նաւահանգստին մէջ.

Վնասի առթին արագ և բոլորովին կը վճարուի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզեթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՕՎԱ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կռխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 124 ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 123 ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 131 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր. ԱԲԳ	Կռխ. ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. ճեպն. Թ. 1 Դշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 52	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չեքմեճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա—գուլէ			6 22		
	9 53	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապագճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքեզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չերքեզքէօյ ժամանում			2 12	4 53	12 04
12 04	12 36	1 41			Չորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քեօփեքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօփրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուրլի			7 14		
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառաքքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 33		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 39	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովօ-Սեմենլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովօ-Սեմենլի ժմ.				8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բուբաղլը	10 50			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Աթանիմաք	9 58			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	8 25			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.	6 00			4 16	
11 16	12 44				ժմ. Պէլօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 30				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 55	37
9 40	1 20				Պուտափեշթ				2 [illegible]	5
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՋԻՊԷՖՉԷ

Կռխմբ. խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կռխմբ. խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխմբ. խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կռխմբ. խառն Թիւ [illegible] ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօփսին ... մեկ.		9 44
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կեօրկէլի		7 58
8 05		Միռօվճէ		7 15
8 13		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօփրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.	2 20	
	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) մեկ.		2 41
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանօվա	1 07	
	3 15	Թափանօֆչէ	12 29	
	3 43	Բրէշովա	12 04	
	3 56	Պուզգառովչէ	11 46	
	4 21	Պույիէնէվչէ	11 16	
	4 34	Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 35	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտափեշթ	2 40	
	2	Վիեննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կռխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան ... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէրիզօվից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կռխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	մկ. Թըրնով-Սէմէնլի ժմ.	7 50	9 46
9 53	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռաճէ—Մէհլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սէյմէնօ—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կռխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և շբ. ԱԲԳ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ժամ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Փիթիգլի	2 31
1 21	Ֆերէճէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ մեկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Ջիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Ճաշարանի վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չըլլալու օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը
Պէլովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնել յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ